

© T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI - 1994 / ANKARA
ISBN - 975 - 17 - 1477 - X
Kapak Düzeni /Canan BAYRAM

Birinci Baskı, 5.000 Adet.

T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI MİLLÎ KÜTÜPHANE BASIMEVİ
ANKARA-1996

GILGAMEŞTEN ÖNCE

GILGAMEŞTEN SONRA

Evet. Yaşamımı böylesine keskin bir çizgiyle ikiye ayırmıştır Gilgameş benim.

Gilgameşten önce ara sıra şiirleri öyküleri bazı dergilerde görülen, ama akla daha önce doktor olarak gelen bir adım vardı. Tabii sınırlı bir çevrede. Sanata susamışlığım ve bunun neden olduğu atılımlarım bir yana, beklentilerim, umutlarım, hayallerim hep o yandaydı. Kimliğimi belirleyen baskın nitelik doktorluktu. Yaşama biçimi olarak onu seçmiştim. Sanattan vazgeçmeyeceğimi biliyordum, ama bir yan uğraşım olacaktı benim o. Bir hobi değil, bir yan uğraş. Çünkü hiçbir zaman sanat bir hobi olmadı benim için. İnsan bir hobi uğruna uykularını kaçırmaz herhalde.

Gilgameşten sonra beklentilerim de, umutlarım da, yaşama biçimim de kökünden değişti. Yazar Orhan Asena, doktorun önüne geçti, Doktor ise onu izleyen hatta zaman zaman da sırtında taşıyan destekçisi oldu. Bir tutkuydu bende şiir yazmak, Tiyatro bir yazgı oldu.

✠ ✠ ✠

Yaşamımı böylesine değiştiren Gilgameşi ise bir kaç rastlantıya borçluyum. Bu rastlantılardan biri eksik olsaydı Gilgameşi yazamazdım. Bu demek değildir ki, tiyatro yazarı olamazdım. Olacaktım ergeç. Nasıl Gilgameşten önce de tiyatro çalışmalarım olmuşsa, sonra da olacaktı. Ama bilemem aynı dala sıçrayabilecek miydim? Sanatta, insanın ilk sıçrayışta tutabildiği daldır önemli olan. Ben bu deneyimi daha önceki şiir ve öykü çalışmalarımından edinmiştim. Çok erken - henüz çocuk yaşta - başlamıştım şiir ve öykü yazmaya. 19 yaşındayken bir şiir kitabı yayımlamıştım : (Masal). Onun için olacak, bir türlü kanıtlayamadım sonra da ergenliğimi kimseye.

Gilgameşle düşünemeyeceğim kadar yüksek bir sıçrama yapmıştım. Edebi heyet, geleneksel yansızlığını bozuyor ve hiç yapmadığı bir şeyi yapıyor, oyunu yılın ana eseri seçiyor, değerine layık bir özenle oynanması için Tiyatro Genel Müdürlüğü'ne yazı yazıyordu.

Ankara Çocuk Hastanesi asistanı olarak çalıştığım 1953 yılının o gününde benim nöbetçi olmam bu rastlantılardan birincisiydi. Nöbetçi olmasaydım, öğle yemeğini öbür asistan arkadaşlarla birlikte yemiş, ayrılmış olacak-

tım yemekhaneden. Tam yemeğe oturmuşken bir hastanın gelişi ve benim yemeği bırakıp kalkmak zorunda kalışım bir ikinci rastlantı. Hastanın muayenesini bitirdikten sonra döndüğümde yemekhane boşalmıştı. Hemen yanımda yarısı yırtık, ortası yağlı bir dergi sayfası duruyordu. Bir arkadaş helva sarmıştı anlaşılan. Gözlerim ister istemez kaydı bu yarısı yırtık ve yağlı gazete parçasına. Enver Behnan Şapolyo, Gilgameş'i anlatıyordu çocuklara, Çocuk ve Yuva dergisinde. İşte bir rastlantı daha!

Okuduğum nelerdi anımsayamıyorum şu anda. Fakat ben okuduğumun çok daha ötesinde, oyunumdaki Gilgameş'in, tüm dünya nimetlerini tepmenin coşkusu içinde, nasıl tanrılara kafa tuttuğunu görüyordum.

İçine helva sarılmış bir yırtık gazete, çocuklar için yazılmış bir söylence-Masal bir anda bir söylence-Tiyatro sahnesine dönüvermişti kafamda. İnsanın bazı etkilere çok açık, çok duyarlı olduğu anlar vardır. Eğer esin denen bir şey varsa, o bu olmalı. Böyle fışkırmalara çok rastlamışumdur sanat yaşamımda. Sanki bir yaşam boyu algıladıklarım, olanca birikimim, bilinç altına ittiklerim bir yerde patlatıverir bendeki bu beni. Bir yeraltı suyu bir ırmak olarak çıkar doğaya.

O akşam eve dönerken, yolumun üstündeki Milli Eğitim Bakanlığı yayınevini önünde durdum, yeni yayınlara baktım. O ne? Vitrinin en göze çarpan köşesinde bir kitap :

Gilgames Destanı. Prof. Muzaffer Ramazanoğlu'nun Prof. Landsberger'den çevirdiği özgün metin. Ben hep bu Yayınevinin önünden geçerdim. Sabah bir fasıl, akşam bir fasıl. Her defasında da ne var ne yok diye bakardım? Bu kitabı o ana dek görmemiştim. Genelde düzen aynı düzendi. Yani yeni kitaplar eklenmemişti, vitrindeğişmemişti. Şu halde bu kitap hep burdaydı, ama ben göremiyordum. Göz ancak arıyorsa görür. Ben arıyor muydum bu kitabı, hayır. Var olduğunu bilmiyordum ki arayayım. Ama işte kitap ordaydı. Büyülenmiş gibi girdim aldım kitabı.

Bu da mı bir rastlantı değil?

Okurken bir yandan da yazıyordum. Yani yazmak için okumayı bitirmeye sabrım yoktu. Gerek de yoktu. Okuduklarımın çok ötesindeyim ben. Çağrışımlar çağrışımları uyandırıyor. Kopup kopup birleşiyorduk metinle. Ben mi onu izliyordum o mu beni bilemem şu anda. Yalnız her birleştiğimizde aynı uyumu sağlayabiliyorduk. Galiba bir metinden bir oyun çıkarmanın en doğru yolunu bulmuştum bir tür içgüdüyle ben. Bu nedenle yazdığım hem o metin oluyordu hem de değil. Nerelerde metinden ayrılmışsam, oralarda kendimi duyuyordum.

Hiç kuşkusuz uslu akıllı bir çalışma değildi bu. Hatta biraz fazla cesur bir çıkıştı benimki. İtiraf ederim ki, o günkü o sığ tiyatro bilgimle bir Gilgames'i nasıl yazdığımı bugün hala çözememişimdir.

Orhan ASENA

GILGAMES

(TANRILAR VE İNSANLAR)

KİŞİLER

I. Genç
I. İhtiyar
Çocuklu Kadın
I. Kadın
II. İhtiyar
I. Savaşçı
II. Savaşçı
II. Genç
Nin-Sun
Gılgameş
İştär
Avcı
Miliza
Engidu
Anu
Antum
Aruru
Kör
Utnapiştım
Utnapiştım'ın Karısı
Urşunabi
Rakkaseler

BİRİNCİ PERDE

(Gilgamesh'in açık ordugâhı, yalçın kayalıklar arasında, giriş yanarcalarla donanmıştır. Vakit gece. Ta uzaklarda bir yangın kızılığı. Alevler zaman zaman Ziggurat'ın silüetini gecenin karanlık fonuna yansıtır.

Solda ve önde, hayvanları çözülmüş iki savaş arabası. Her araba üstünde iki savaşçı. Öndeki arabanın sürücüsü, arkadaki asıl savaşçıdır. Arabalar alçaktır; tekerlekler birbirine geçmiş ve yanlardan birbirine pekiştirilmiş iki parçadan yapılmıştır. Sonra bu parçalar, tümüyle bir bakır çember içine oturtulmuştur. arabaya gelince; Önde bir siperlikle, arkada dört köşe bir tabandan yapılmıştır. (Kalkanlar işlemeli olabilir, özellikle lacivert taşı ve gümüş işlemeli.) Kalkanlara asılmış sadaklar içinde hafif mızraklar...

Birinci ve İkinci savaşçı nöbet başındadır. Her biri bir kayanın arkasında pusudadır. Sumer Töresince omuzdan askılı, pileli eteklikler giymişlerdir. Bu eteklikler iki kat olup, birincisi kalçalar üstünde sonlanır. İkincisi daha aşağılara, ayak bileklerine kadar iner. Başlarındaki meşin kasketler siperlikli olup boyuna meşin bağlarla bağlanmışdır. Silah olarak hafif savaş baltaları ve mızraklar...

Kadınli erkekli bir grup girer, savaşçıların engel olmaya çalışmalarına karşın ordugâha girmek isterler. Kadınlar omuzlardan tutturulmuş eteklikler giymişlerdir. Erkeklerin eteklikleri belden aşağıdır. Bazılarının

ellerinde yanarcalar; bu yanarcaların aydınlığında bitkin, yorgun, perişan bir görünüşleri vardır.)

BİRİNCİ GENÇ (engel olmaya çalışan savaşçıyı iterek) : Gilgameş, Gilgameş!...

BİRİNCİ İHTİYAR (bir başka savaşçıyı zorlayarak) : Toprak ölülerimizi kusakak neredeyse. (Seslenir). Gilgameş, hey Gilgameş!...

ÇOCUKLU KADIN (ağlayarak) : Evimi hasta erkeğimin üstüne yıktılar, kandan ve yangından yalnız bunu (Kucağındaki yavruyu gösterir.) bir tek çocuğumu kurtarabildim.

SESLER : Gilgameş!... Gilgameş!...

BİRİNCİ KADIN : Her şeyimizi verdik, verecek şeyimiz kalmadı artık. Kocalarımız...Yavrularımız... Hepsi, hepsi orda kaldı, Gilgameş!...Bizi kurtar Gilgameş!...

BİRİNCİ GENÇ : Sana çekmek istemediğimiz silahlar bize çekildi, senin başın yerine biz kendi başımızı verdik.

BİRİNCİ KADIN : Yangın, kan, ölüm... Hiçbir şey henüz sona ermiş değil... Ey Tanrıların oğlu nerdesin? (Uzaktaki yangını göstererek :) Ordakiler seni bekliyor. Senin götüreceğin kurtuluş mustusunu bekliyor.

İKİNCİ İHTİYAR : Ey Tanrıların oğlu! Buraya, herkesten önce sana katılmak için geldik, canımızı dişimize taktık, ölümü hiçe saydık, engelleri turnaklarımızla söktük de öyle geldik. Nerdesin?

SESLER : Gilgameş!... Gilgameş!...

ÇOCUKLU KADIN (bir savaşçıya) : Hıh, yoksa onu da Tanrılar gibi bir uzak gökyüzünde mi aramalı artık?

BİRİNCİ SAVAŞÇI : Hayır, hayır az sonra aranızda olacak o.

İKİNCİ SAVAŞÇI : Tam bir halk çocuğu o. (İhtiyar'a :) Tarlanda omuz omuza çalıştığın oğlun gibi.. (Çocuklu Kadın'a :) Hasta yatağında seni bekleyen erkeğin gi-

bi, (Çocuğun yanaklarını okşar.) ya senin küçük, senin adını henüz hecelemeye başladığın baban gibi...

SESLER : Gilgameş!... Hey Gilgameş!...

(Birkaç yanarcalı arasında Nin-Sun girer. Kadınların dönüm yaşında, bir Sümer kraliçesi gibi giyinmiştir. Omuzlarından tutturulmuş etekliği birkaç kattır. Saç tuvaleti daha zengindir.)

NİN-SUN : Ne var, ne oluyor?

SESLER (türküntü ile) : Nin-Sun... Kraliçe... Zalim En-Me-Kar'ın kızı...

NİN-SUN : Hayır. (Yangını gösterir :) Kraliçeniz orada kaldı, burada anneniz, kız kardeşiniz, kızınız var... Kraliçeniz orada, babası Kral En - Me- Kar'ın temeli çatırdayan sarayında kaldı, burada sizden birinin Gilgameş'in annesi Nin Sun var. Dilediğiniz nedir, söyleyin.

BİRİNCİ İHTİYAR : Sen de bizim yollarımızı aşarak, bizim ıstırabımızı duyarak, kan ve ateş deryasından yüzerek buraya erişebildin Nin-Sun. Arkanda bıraktığın harabeleri hatırla. Yıkılan yuvaları, sönen ocakları, kesilen başları hatırla!... O yerine konmaz kayıpları hatırla!...

BİRİNCİ KADIN : Kanlar hâlâ akıyor, yangın ve deprem hâlâ sürüp gidiyor, Nin-Sun.

BİRİNCİ GENÇ : Davranmanızı istiyoruz Nin-Sun, davranmanızı... Akıtılmadık kan, yıkılmadık yuva, kesilmedik baş varken.

İKİNCİ GENÇ : Herkes, herkes bu umuda tutunmuş. Ödetilmek istenen bu. En-Me-Kar'ın tahtı ve kan ateş ortasında. En-Me-Kar'ın tahtı çöküyor.

ÇOCUKLU KADIN : Bu çöken tahtın altında tek başına kalmamak için baban bize bir şenlik hazırladı. (Uzaklardan yanıp yanıp sönen şehrin silüetini gösterir.) İşte şöyle.

BİRİNCİ İHTİYAR : Taş taş üstünde bırakmak istemiyor

En-Me-Kar. Bizi de kendisiyle birlikte sürüklüyor.

NİN-SUN (*gizemli*) : Bu belirtilerde anlaşılmaz hiç bir-şey görmüyorum, aksine o kadar olması gerektiği gibi, o kadar gerçek ki. (*Yüzü belirsiz bir ışıkla aydınlanmış gibidir.*) Ah Gılgameş, sana muştuladığım gibi, ama tıpkı onun gibi... (*ortaya:*) Düşlerimde gördüğüm gibi... Ve çok çok uzaklarda kalmış, unutulmuş, eski bir kehanet gibi... (*sesi titrer.*) Gılgameş. Gılgameş, alının yazısını doğru okumuşum. vakit tamam...

SESLER : Vakit tamam... Hatta geçiyor bile... Biz de bunu söylemek için geldik. Onu göremeyecek miyiz?

NİN-SUN : Göreceksiniz. Hemde az sonra. Orada hücum gününü değil, hücum anını kararlaştırıyorlar...

İKİNCİ İHTİYAR : Şehir neredeyse çökecek, yalnızca bir sarsan olsa. Nin-Sun buyur, Gılgameş'e geldiğimizi bildirsinler...

NİN-SUN (*yanındaki savaşçıya*) : Duymuyor musun? Gılgameş'e kan ve yangın içinden sadece yalın bir inançla çıkmış insanların bağlılıklarını götür. Haydi çabuk.

(*Savaşçı sert bir hareketle döner ve uzaklaşır.*)

NİN-SUN (*ortaya*) : Sizden sonra ötekiler... Bir an gelecek. Kral En-Me-Kar kendi sarayının bomboş kubeleri altında kendi sesinin yankılarıyla yapayalnız kalacak. (*İç çeker.*) Bu hep böyle olagelmıştır.

BİRİNCİ İHTİYAR : Ondan ilk yüz çeviren sen oldun.

NİN-SUN : Hayır. Gılgameş'e ilk inanan ben oldum. (*Gözleri parlayarak :*) Onu dünyaya getirdiğim gün, alinyazısını okumuştum. (*Gururlu.*) hem de dosdoğru okumuştum. O bizim beklemekte olduğumuz insandı. En-Me-Kar'ın düşlerinde boğuştuğu insan. (*Bir an susar.*) Sonraları da onun ilk atılışını bekledim, ve bu bir şimşek parıltısı gibi göz kamaştırıcı oldu. Kâhinleri En-Me-Kar'a doğuyu işaret etmişlerdi, ben de düşümde doğunun kızardığını görmüştüm. Ve bu bir tanrısal işaretti.

ÇOCUKLU KADIN (imrenişle) : O senin oğlun Nin-Sun. Doğrusu mutluluğunu kıskanıyorum.

NİN-SUN (*gururlu*) : Benim ve Tanrıların en yiğidi Şamaş'ın. (*Yüzünde belirsiz bir gülüşle :*) Ah Şamaş. Şamaş!... O geceyi hatırlıyorum şimdi. Senin bir erkek olarak hücreme girdiğin geceyi. Bana Gılgameş'i kazandırdığın geceyi. Hücremde geçirdiğim o yalnızlık acılarını hatırlıyorum. Babam En-Me-Kar'ın zulmüydü bana bu. Tahtına bir ortak doğurmamı istemiyordu, soyunun devamı ürkütüyordu onu.

SESLER : Sonra?

NİN-SUN : Sonra Gılgameş'i doğurdum, gizlice, kendi kendime... Üzüntüm ve korkum iki kat olmuştu. Hem kendi yaşamımdan korkuyordum, hem de onunkinden. O zaman anyazısındaki o korkunç işarete uydu, yavrumu fırlattım pencereden. Bir mucize olacağını biliyordum, mucize oldu da... Bir boz kartal süzülüp indi yücelerden... Kaptığı gibi yavrumu Uruk Nehri kıyılarına indirdi.

BİRİNCİ İHTİYAR (*onun bıraktığı yerden başlayarak*) : Sonrasını biz daha iyi biliyoruz. Çünkü o içimizde büyüdü, bizimle yaşadı, soluğu soluğumuza karıştı. Bir gün kendini sütüyle besleyen dişi kurdu bir alçağın tuzağında can verirken gördü. Bu onun ilk acısı oldu. Bir başka gün kendini alıp evlat diye bağrına basan çobanı darağacında sallanırken gördü. En - Me-Kar'ın yasalarına karşı geldiği, bir oğlan çocuğu korumalığına aldığı için (*Uzaklarda yangın parıltısı.*) Onları kurtaramadı, fakat kendi gibi kalbi yaralı olanların başına geçti, bu yaralı insanlar onu buraya kadar getirdiler. Kanları hayatları pahasına. Ve efendileri olarak. (*İsrarla:*) O, bunları unutamaz, Nin-Sun!

SESLER : O, bunları unutamaz.

NİN-SUN : (*gülümseyerek*) : Onun o büyük kalbini ben çok iyi bilirim. O sizin için çarpan kalbi, o içine sığmayan hızı, o göklere bile kafa tutabilecek çılgın

gururu... (Kıskanç bir anne gibi :) O benim olmadı. olamayacağı kadar sizin olan mert yüreği.

BİRİNCİ İHTİYAR : Hayır, Nin-Sun, hayır. O bizim içimizdeyken bile bizim değildi. Bizi sever ve sayardı, ama göremezdi, bizim birbirimizi gördüğümüz gibi ve gördüğümüz biçimde göremezdi. Ya da bizde başka bir şeyler görürdü, bizim göremediğimiz bir şeyler... Bizim üstümüzde kalan bir şeyler... (Acılı.) Hayır, Nin-Sun, o ne senin, ne bizim, O göklerin, şu dipsiz, şu geniş şu sonsuz göklerin.

NİN-SUN : O, sizi iyi günlere çıkarmak için gönderilmiş bir yarı-Tanrı. (Sıkıntılı.) Ama bu kadarı bile yetmiyor ona. İçinde, içine sığmayan bir hız var sanki. Onu bizden, onu sizden onu zaman zaman kendinden alıp uzaklaştıran bir hız. Korkunç bir hız.

İKİNCİ İHTİYAR : Onun gibileri ya her şeyi alt üst etmek için gelirler... Ya da her şeyi yeniden kurmak için... Ya yıkmak, ya da yapmak. Ve biz insanlar bir harç gibi onun ellerinde onun istediği biçimi alırız.

SESLER : O, ne senin, ne bizim, Nin-Sun. O göklerin, şu dipsiz, şu geniş, şu sonsuz göklerin.

(Birkaç savaşçı arasında Gilgames girer.)

GILGAMES : (Genç, iriyarı ve gösterişlidir. Uzun ve gür saçları geniş omuzları üzerinde dalgalanmaktadır. Eski Sümer töresince bırakılmış sakalı göğsünün hizasındadır. Görünüşüne daha da bir görkem katar. Bütün göğüs ve omuzlar bele kadar çıplaktır. Vücudunun tunc rengi ve gayet güzel erkek kasları dikkati çeker. Belden aşağıya, o da diğerleri gibi, bir eteklik giymiştir. Sağ kolunu meşin bir bazubent sarmaktadır.) : İşte geldim, dostlarım, selâm size!...

SESLER : Selâm sana Gilgames; selâm sana, göklerin oğlu!...

GILGAMES : Doğacak bir güneşi yatağında bekleyemeyen sabırsız arkadaşlarım, bana hangi dertlerinizi getir-
diniz?

SESLER : Oradakilerin gözyaşlarını, acılarını, güvencesiz yaşamlarının korkusunu...

GILGAMES : (Yumruğunu o tarafa doğru sallayarak): Ya-rın orada olacağız, arkadaşlar!... Bu benim size ilk andım olsun. O gözyaşlarını, o acıları, o kanayan yaraları kendi ellerinizle sarmaya hazır olun. O korkunç hızıyla bütün ocaklara yayılan yangınları kendi ellerinizle söndürmeye!...

BİRİNCİ İHTİYAR : Yetmez Gilgames, yetmez!... Ya ölü-ler?... O sessiz, yakınmasız yoluna uzanmış ölümler?... Ya yıkıntılar?... O kör bakışlarıyla seni gözleyen yı-kıntılar?... Ya yangın yerleri?... Ya bu yangın yerle-rinde çürümekte olan kanlar?... O yerine konmaz kayıplar?...

(Gilgames susar.)

BİR GENÇ (İleriye doğru bir çıkış yaparak) : Ya size karşı kullanmak istemediği kılıcıyla kafası uçurulan yiğit kardeşim?

ÇOCUKLU KADIN (ayrıntı çıkışla) : Ya söndürülen ocağım, çöken yuvam?

(Gilgames susar.)

BİRİNCİ İHTİYAR : Sen yalnızca savaşı kazanmayı düşün-
nüyorsun. Ya bu savaşın yıkıntıları ne olacak? Ölümler mezar istemez mi? Diriler yuva istemez mi?

SESLER : Ölümler mezar istemez mi? Diriler yuva istemez mi?

GILGAMES (başını kaldırır, birden büyümüş, büyümüş gibidir) : Öyleyse ben de ölümlerinize mezar, dirileri-nize yuva vaat ediyorum...

İKİNCİ İHTİYAR : Ne vaat ettiğinin farkındasın, Gil-games? Bütün ülkelerinde tek bir çatıya yetecek kadar ağaç kalmadı, hepsi ateşe verildi.

GILGAMES (Bir başka tarafa yönelerek) : Ya orada, kutsal Sedr ağaçları?

NİN-SUN (ürkmüş) : Neler söylüyorsun Gilgames? Bil-miyormusun ki o ağaçlar kutsaldır. Onlar Tanrılar

Tanrısı Enlil için adanmış ağaçlardır. Bilmiyor musun ki tufandan beri Tanrılarımız için bir barınak bile yapamadık, onlar bu çılgınlığını bağışlarlar mı?

GILGAMES (meydan okurcasına) : Bağışlamazlarsa kendileri bilirler... Benim için daha kutsal olan (Çevresindekileri gösterir.) onların isteğidir. Sırf arkama takıldıkları için herşeylerini yitiren şu insancıklarımın acılarını gidermek bana düşmez mi?

NİN-SUN (ürpertiler içinde) : Gilgameş, Gilgameş hangi uçuruma doğru koşuyorsun böyle? Ne yapmak istediğinin farkında mısın?

GILGAMES (büyümüş, büyümüş gibidir): Onların benim için yaptıklarının çok azını... Eğer ben bu kadarını yapmazsam, (İhtiyar'ın önünde durur.) sen elinden alınan oğlunun, (Genç'in önünde :) sen kurban edilen kardeşinin, (Çocuklu Kadın'ın önünde :) sen yıkılan yuvanın, (Çocuğun yanağını okşar:) sen yüzünü bile hatırlayamayacağın babanın acısını nasıl unutursun?

NİN-SUN : Ya Tanrılarının öfkesi ne olacak Gilgameş? O hiçe saydığın Tanrılarının öfkesi?

GILGAMES (meydan okurcasına) : Onların öfkesi için de göğsümü siper edeceğim. (alaycı.) Korkma Nin-Sun, onların yumruğu göğsümün örsünde kırılır.

NİN-SUN (oğluyla Tanrılar arasında çırpınır gibidir) : Gilgameş, Gilgameş, bir utkunun eşiğinde bu ne kendini bilmezlik, bu ne sarhoşluk... Onlar birer Tanrı Gilgameş!

GILGAMES (bütün ergileri tepmenin coşkusu içinde dir): Ben de bir Tanrı oğlu Nin-Sun. Senin ve Şamaş'ın oğlu... Sen beni şu kalbi kırık, gözü yaşlı insanlara şuramdan, (kalbini göstererek:) can evimden nasıl bağlıyorsan, Şamaş da beni ötekilere kafamla, gururumla, cesaretimle ve gücümle öyle yaklaşıyor. Ben sizinle onlar arasında, fakat sizden yanayım. Sizin için hatta onlarla da pençeleşebilirim.

(Bir korku sessizliği.)

NİN-SUN (kendini Gilgameş'in ayakları dibine atar) : Gilgameş ah Gilgameş!... Kanın kaynıyor senin. Ama neden? Bu isyan neden?

GILGAMES (birden kendine gelmiş gibidir) : Bilmiyorum, içimde öyle güçlü öyle çılgın bir itiş var ki beni hep, hep aynı yere çıkarıyor. O bilmediğim, tanımadığım, fakat bilmek, tanımak istediğim, bir susuzluk gibi dudaklarımda, bir tutku gibi can evimde... (Derin bir iç çekişle :) Bilmiyorum Nin-Sun, garip anam benim. Bana öyle geliyor ki onların üstüne titredikleri öyle bir sır var ki onu ancak ben koparıp alabilirim sizin için. Benim yaratılışımın nedeni bu olmalı. Yoksa bir kana susamış En-Me-Kar'ın tahtını başına geçirmek değil.

NİN-SUN (kvrnarak) : Şu halde sen orada da, kazandığın yerde de durmayacaksın.

GILGAMES : Hayır ilerlere, çok ilerlere gideceğim, nerede sizi tehdit eden bir fırtına varsa oraya. Şuna inanıyorum ki Nin-Sun; bu dünya insanlar için yaratılmış ve yalnız insanların olmalı. Üstüne, hatta hiçbir Tanrı'nın gölgesi düşmemeli. Yapmak istediğim belki de bu.

NİN-SUN (aynı kvranışla) : Neyinle Gilgameş, neyinle? (Hiçbirşey anlamaksızın korkudan büyümüş gözlerle kendini seyretmekte olan kalabalığı göstererek :) Güvendiğin bunlar mı? Bunlar mı sonuna dek ardınca gelecek? Hayır Gilgameş, onlar seni ancak oraya, En-Me-Kar'ın tahtına kadar götürebilirler...

GILGAMES (çevresine bakınır, adamların yüzündeki yıldırganlığı ilk kez fark eder. Her birinin önünde teker teker durarak :) Sen? (Adamı başını eğerek.) Sen? (aynı hareket.) Sen, sen, sen? ... (Hep aynı yıldırgan yanıt.) Demek ben de birgün En-Me-Kar gibi yalnız kalacağımı. (Annesinin önünde durur.) Hatta sen bile Nin-Sun, sen bile yadsıyacaksın beni. (Kayıtsız.) Peki öyle olsun. Ama ben yine andımın üstündeyim.

(Gökyüzüne doğru uzanarak :) Tanrılar!... Tanrılar!... Görüyorsunuz ya yalnızım. yapayalnız. İşte şimdi gücümüz denkleşti.

NİN-SUN (yorgun ve kırılmış) : Ah Gilgames. Gilgames!...

SESLER (aynı yorgun ve kırılgan sesle :) Gilgames!... Gilgames!...

BİRİNCİ İHTİYAR : Bizi anlamıyorsun Gilgames, seni terk eden biz değiliz, bizi terk eden asıl sensin. Senin içinde yeni susuzlukların dinmezliği, yeni kıvranımların dayanılmazlığı, yeni atılışların özlemi başladığı yerde, biz evimizde, tarlamızda, işimizde, gücümüzde, her gün yaşayageldiğimiz küçücük zevklerle, küçücük heyecanlarla, küçücük acılarla o kadar yorgun düşmüş olacağız ki; hayır Gilgames, bizim insan gücümüz senin o dev gibi acılarını duymaya ve taşımaya yetmez. Sen kendine bir başka arkadaş seç.

İKİNCİ İHTİYAR : Ya da yenişemeyeceğin bir düşman.

NİN-SUN (adeta inlercesine) : Sen o düşmanı seçtin bile Gilgames!

(Birden sağ köşede göz alıcı bir pırıltı içinde Güzellik Tanrıçası İhtar belirir. Vücudunun güzelliğini gizleyemeyen ince bir tüle bürünmüştür. Dağınık ve gür saçları omuzlarında dalgalanmaktadır. Onun görünmesiyle birlikte bütün yüzlerde hayranlıktan da büyük bir kendinden geçiş ifadesi belirir. Bazıları farkında olmadan dize gelmiştir.)

SESLER : İhtar, Güzellik Tanrıçası İhtar.

NİN-SUN (bir anne içgüdüleriyle Gilgames'in önüne geçer) : Gilgames hazır ol, işte o an geldi. (Oğlunu omuzlarından kavrar ve ta gözlerinin içine bakarak :) Gilgames, alının yazısını artık seçemiyorum. Gilgames bir karanlık içinde kayboluyor gibisin.

(Gilgames, gözleri büyük bir aydınlıkla kamaşmış gibidir. Hep İhtar'a bakıp durmaktadır.)

BİRİNCİ İHTİYAR (İhtar'a doğru bir iki adım atmak isteyen Gilgames'i önleyerek) : Tanrılar meydan okumana karşılık veriyor Gilgames. Biliyor musun ki hiçbir insan İhtar'a dayanamaz. O yakar, yalnızca yakar. Onun güzelliği Tanrıların en denenmiş silahıdır.

GILGAMES (Birinci İhtiyar'ı omuzları üstünden şöyle bir süzer) : Ama benim damarlarımda dolaşan kan Güneş Tanrısı Şamaş'ın kanı.

NİN-SUN (kendi kendini yermesine) : Evet. Üçte bir onun kanı. Üçte iki de benim kanım. Bir insan kanı.

GILGAMES (gururlu) : Bir kraliçe kanı.

NİN-SUN : Hıh, bir çoban kanı gibi çürümeye yazgılı bir kan.

GILGAMES (kendine engel olmak isteyen annesiyle Birinci İhtiyar'ı kenara doğru iter ve ne yapması gerektiğini bilen bir insanın güvenli adımlarıyla İhtar'a doğru yürür) : Seni niçin gönderdiler İhtar! Başka türlü boyun eğdiremeyecekleri Gilgames'i güzelliğinin tuzağına düşürmek için mi?

İHTAR (kadınca bir sokuluşla) : Hayır, Gilgames. Ben kendim geldim. Beni göndermediler. (Tallı bir sesle :) Bir pervane nasıl gözünü alan ışığa doğru atılırsa, ben de öyle oradan. (Eliyle gökyüzünü gösterir.) yıldızların ve bulutların arasından senin göz kamaştırıcı güzelliğine koşuyorum. (Hayranlıkla :) Gilgames, Gilgames. (Kalabalığı göstererek :) sen şunların hiçbirine benzemiyorsun.

GILGAMES (kırıncı) : Ama onları senden çok seviyorum İhtar.

İHTAR (hep aynı tatlılıkla) : Peki, onları sev yine. (Kendini vermeye hazır.) Ama benim ol, sana bir Tanrıça'nın aşkını getiriyorum, geri çeviremeyeceğin bir aşk, seni tepeden turnağa pırl pırl bir mutla donatacak bir aşk.

GILGAMES (aynı kırıncılıkla) : Ama benim, yüreğimi on-

ların acısı öylesine doldurmuş ki İhtar!

İHTAR : Döldursun varşın. *(Tutkulu :)* Ama benim ol! Kendin için kayıtsız olduğun ergileri bana sun! *(Kendinden geçmişçesine :)* Oh Gılgameş, Gılgameş seni seviyorum, beni yaraladıkça daha da çok seviyorum. Yüreğimi kanattıkça acınla birlikte sevgimin coşkusu da artıyor. *(Yalvarırcasına :)* Benden hiçbir şey almak istemiyorsun mademki, bana ver!

GILGAMESH *(kırıcılığın gizleyemediği bir duyarlılıkla)* : Anlayamıyor musun İhtar. Sana verebileceğim hiçbir şey yok. Her şeyimi, her şeyimi onlara verdim. *(Çevresindekileri gösterir.)*

İHTAR *(gücenik)* : Bir gün seni yadsıyacak olanlara... Bir gün seni unutacak olanlara... *(İç çekerek :)* Hatta şu anda, onlar için beni geri çevirdiğin şu anda bile seni bomboş gözlerle seyreden, seni anlamayan şu zavallı, çelimsiz yaratıklara öyle mi?

GILGAMESH *(daha da kırıcı :)* Beni sen de anlayamazsın İhtar. Güzelliğin beni yakabilir, ama dize getiremez. Beni yaralayabilirsin, ama tutsak kılamazsın.

İHTAR *(kırgın)* : Sen beni onlar için, şu çelimsiz yaratıklar için feda ediyorsun, oysa ben senin için her biri bir tanrı olan, anamı babamı, tüm şu gökyüzünü ve bunların hepsinin üstünde Tanrıça'lık gurumu feda ettim. *(Coşkunlukla :)* Ah Gılgameş, ben sende sevgini istiyorum, sen bana nefretini sunuyorsun. Nefretin bile, seni bana yaklaştırmıyor mu biraz? Ah Gılgameş anlamıyorsun, seninle karşı karşıyayız : Aşkımız, ya da düşmanlığımız, şurada seçmek zorunda olduğumuz şey bu.

(Gılgameş yavaş yavaş kendini sarmakta olan bir korkuyu gizlemek ister gibi bir kahkaha atar.)

İHTAR : Hayır Gılgameş, hemencecik kestirip atma. Düşünki sen ve senden sonrakiler... Her yeni kuşakta seninle bir kez daha karşılaşacağız. Bunca vebalı taşıyacak kadar sağlam mı omuzların?

GILGAMESH *(kahkahalar arasında)* : İhtar aklın varsa o

yumuşak kıvraklığınla sokulmazsın bana. Uzak dursun benden. Senin ne aşkına güvenilebilirimi, ne kininden korkarım.

İHTAR *(acılı bir sesle)* : Gılgameş, Gılgameş!...

GILGAMESH *(boğuk)* : Kaç benden kaç, yenilginin acısını ve utancını götüreceğin Tanrılara de ki, Gılgameş'te bizim bile yenemeyeceğimiz bir güç var. Er meydanını onlara bırak ve aradan çekil. *(Karşısındakini küçümseyen bir bakışla:)* Çünkü ben kıyasıya döğüşürüm.

İHTAR *(sapsarı)* : Beni kovuyorsun öyle mi Gılgameş? Kinimden korkmadan ve aşkımı çiğneyerek. *(Üzgün.)* Ben bu kovulmanın utancını taşıyacağım, sen de günahını. *(Gözlerinde kinci bir parıltı ile.)* Şunlara gelince Gılgameş şunlara... *(Eliyle kalabahı gösterir.)* Seninle arama giren ve seni benden uzaklaştıran şu bahtsızlara da bir temaşanın zevkini ve kıvancını bırakıyorum. *(Sanki gaipleri görüyormuş gibi.)* Sen yıkıldığın zaman onlar beni alkışlayacak. *(Uzaklaşırken :)* Böyle olmasını sen istedin!

(Aynı göz alıcı parıltı içinde kaybolur. Aynı anda adeta öfkeli tanrıların soluğuyla tüm yanarcalar söner. Sahne bir an kararır, sonra yavaş yavaş kenarlardan yayılan ışıklarla aydınlanır.)

GILGAMESH *(birden kahkahalarla güler, meydan okurcasına bir gülüştür bu)* : Tanrılar, Tanrılar işte yaptığınız, ya da yapabildiğiniz!... Sinirleri bozuk birkaç seyirciyi diz üstü düşürmek, birkaç yüzü soldürmek!... Ve yanarcalarımızı söndürmek... Ama ben sizin söndürdüğünüz bu yanarcaları yine sizin ateşinizden yakacağım. Gecelerimizi Tanrılar Tanrısı Enlil'in tapınağı için adanan sedir ağaçlarının yağları aydınlatacak. İnsancıklarına başka türlü korumasını bilmediğiniz ağaçların kerestelerinden ve pişmiş tuğlalardan görkemli evler kuracağım... Ölülerimizi unutturmayacak anıtlar dikeceğim. Siz ise oradan, gücünüzün yetemeyeceği uzaklıklardan bu korkusuz atılışlarımı izlemekle yetineceksiniz.

BİRİNCİ İHTİYAR *(soluğu kesilmiş)* : Gılgameş biz bu işin içinde yokuz.

GILGAMESH *(bir gurur sarhoşluğu içinde)* : Siz yoksanız ben varım.

İKİNCİ İHTİYAR : Bizi yaratanlara kılıçlarımız nasıl çekilir?

GILGAMESH *(kılıcını çeker)* : Sizinki çekilmezse benimki çekilir.

NİN-SUN *(kendini oğlunun önüne ve göğsü tam onun kılıcına karşı gelmek üzere atar)* : Gılgameş, Gılgameş, ben bir yiğit doğurdum, bir canavar değil.

GILGAMESH *(utanmış, kılıcını kınına sokar)* : Bağışla beni Nin-Sun, garip anam benim. Kendimi öyle bir yola adadım ki : Siz hepiniz ancak bir yere kadar ardımea gelebileceksiniz, sonra ben, arkamda kalacak olan sizlere bakacağım... Gözlerim dolacak, içim burkulacak... Ama sakın tutmaya kalkmayın beni, kimseyi dinlemem.

NİN-SUN : Nedir Gılgameş, seni Tanrılarınla kavgalı kılan, arayıp ta bulamadığın o şey nedir?

GILGAMESH : Nasıl? Hiçbir şey sezmiyor musun Nin-Sun? Hiçbir şey? Ben seziyorum... Sizinle onlar arasındayım ve seziyorum... Ama ancak sezebiliyorum.

(O anda yeniden yanarcalarıyla bir kalabalık sahneye dolar, en önde yürüyenin elinde bir mızrak vardır ve mızrağın ucunda En-Me-Kar'ın kanlı kellesi.)

YENİ GELENLER *(sahneye dolarlar)* : Gılgameş, Gılgameş, Zaferin kutlu olsun!

MIZRAĞI TUTAN : Uruk'tan son bi'at! *(elindeki mızrağı, Gılgameş'in dizine kadar eğer.)* En-Me-Kar'ın başı galibini selamlıyor.

NİN-SUN *(o zaman kanlı kelleyi fark etmiştir. Atılır)* : En-Me-Kar, Babam, Senin de atan Gılgameş! Ne tuhaf, ağlayamıyorum. İçim bir çöl kadar çorak. *(Geriyeye çekilir)*

GERİDEN BİR SES : Uruk boşalıyor, Gılgameş! Galibin

etrafında toplanmak için herkes birbirini çiğnemekte.

MIZRAĞI TUTAN *(elindeki mızrağı Gılgameş'e uzatarak)* : Bu armağan sana saray halkı tarafından. *(Öteki elinde tutmakta olduğu iri anahtarları uzatarak :)* Buda bizden. Yolunu gözleyenlerden... Şehrin anahtarları...

(Gılgameş, bir elinde kesik kafayı taşıyan mızrağı, diğer elinde şehrin anahtarını tutmakta ve birşey anlamayan gözlerle bu tuttuğu şeylere bakmaktadır.)

SESLER : Gılgameş, hükümdarlığın uğurlu ve kutlu olsun, Gılgameş!

GILGAMESH *(birden bir düştten uyanmış gibi ürperir ve her iki elini öne doğru uzatır)* : Bir elimde En-Me-Kar'ı tutuyorum, bir elimde Uruk şehri... *(Hâlâ kanmamış :)* Yok, hayır. İstedğim bunlar değil, bu kadar değil. *(Anahtarı Birinci İhtiyar'a, mızrağı İkinci İhtiyar'a verir ve hızlı adımlarla yürür.)*

PERDE

İKİNCİ PERDE

(Birinci Uruk dönemine ait bir tapınağın içi, tapınak o dönemin özelliği olan plan konveks tuğlalarla yapılmıştır. Bu kuruluş sağlam soltu duvarlarda daha da fazla göze batar. Her iki duvarın orta yerlerinde birer giriş kapısı vardır. Ve iki taraflı muhafızların daimi kontrolleri altındadır. Her iki yanda birer büyük madeni gonk.

İki taraflı duvarlar birtakım payandalarla süslenmiştir. Sahnenin tam karşısında yine aynı şekilde payandalı bir duvar vardır. Orta yerde taş bir merdiven tapınağın bulunduğu platforma çıkmaktadır. Platformun üstünde ve merdivenin tam karşısında dört ahşap sütun üstünde oturtulmuş süslü bir sundurma. Ahşap sütunlar, bakırdan, seften, şistten ve kırmızı kalkerden mozaiklerle işlenmiştir.

Tapınağın girişini iki yanda doğal büyüklükte ve bakır kaplamalı, iki aslan ile kapının üstünde iki geyiği kavramış bir halde Kartal Tanrı İmdugug'u tasvir eden bir kabartma süslemektedir.

Yapının duvarları bakırdan boğa statüleriyle süslenmiştir, daha üstte ise üç sıralı freskler :

Hayvan kuş ve çiçek freskleri.

Sahneyi boydan boya kaplamayan sağlam soltu duvarların üstünde gökyüzü. Vakit akşama yakındır.)

AVCI : Onu gözlerimle gördüm Nin-Sun! Şu seni gören gözlerimle... Boyu Gilgameş'inkinden daha uzundu, göğsü daha geniş. Aslan yelesi gibi uzun saçları omuzlarında dalgalanıyordu... Sakalı Gilgameş'inkinden daha görkemliydi.... Aslanlarla oynuyor, vahşi ceylanlarla yarıştıyordu... (Daha da batıcı :) Onu gözlerimle gördüm Nin-Sun, gün ışığında gördüm, düş değildi bu...

NİN-SUN (inanmak istemiyormuşçasına) : Bir insan tanımı değil bu.

AVCI (hep ayrı batıcılıkla) : Bir insandı bu Nin-Sun. Tanrıların benzerini yaratmadığı bir insan. Onu mutlaka Tanrıça Antum yaratmıştır. Gilgameş'e gözdağı vermek için. O İştari, Tanrıça Antum'un kızını reddetti. (Birinci ve İkinci İhtiyarlar birbirlerine bakışurlar... Nin - Sun ayakta bir ıstırap heykeli gibidir.)

AVCI (devamla) : Bunu hepimizin gözü önünde yaptı. Onu aşağıladı, onu sevmediğini söyledi. Ve göklerin, yerlerin, denizlerin bütün Tanrılarına meydan okudu. Ve bunu göklerin en güzel Tanrıçasının aşkını geri çevirmek için yaptı.

NİN-SUN (oğluyla Tanrılar arasında çarpınır gibidir) : İştari... İştari...

AVCI : Onu reddetti, çünkü onun tutkusu hiçbir kadının tutkusuna benzemez... O alır, yalnızca alır... Ve hiçbir şey vermez. Ona hiçbir insan dayanamaz.

NİN-SUN : İştari... İştari...

AVCI : Ya Gilgameş? Ona ne demeli Nin-Sun? İştari'nin güzelliğiyle çarpılmadı mı sanki? Hayır Nin-Sun, bu direnişi boşuna. Yükseklerden dökülen bir çağlayanı nasıl hiçbir güç ölyece, boşlukta tutamazsa Gilgameş de öyle hızını aldı artık. Bu Tanrıların ilk yengisi... Şimdi de yumruklarını başka türlü deniyorlar...

BİRİNCİ İHTİYAR : Ne demek istiyorsun?

NİN-SUN (Birinci İhtiyar'a): Dur! (Avcı'ya :) Sen anlat avcı. Tanrılarla bizim aramıza girme.

AVCI (anlatarak) : Ormanın kenarında ceylanlar için tuzağı yenilemekteydim. Birden onu gördüm. (Heyecanlanır.) Aslanları kovalayarak, ceylanlarla yarışarak ırmağa indi ve tıpkı onlar gibi yüzüstü sulara kapandı, içti içti... Orada korkudan soluğum kesilmiş tir tir titreyerek onu seyrettim... Bir vahşi hayvandan fark-sızdı ve acıktığı zaman o da tıpkı ceylanlar gibi otlu-yordu.

NİN-SUN (meraklanmış) : Sonra, sonra ne oldu?

AVCI : Sonra çekilip gittiler... Tıpkı geldikleri gibi oynaşa oynaşa... Sanki o bir çoban, tüm o yaban hayvanlar da, sürüsüne ait koyuncuklar... O zaman bir düş görmediğime güven getirmek için bileğimi ısırdım. (Gösterir.) Bak istersen, dış yerlerim hâlâ duruyor.

NİN-SUN (sinirli) : Yeter, yeter !... Demek ülkelerimizin hemen yanbaşıda...

AVCI : Yanbaşıda değil, Nin-Sun, ülkelerinizin içinde... Gökyüzünde nasıl bir tek güneş parlıyorsa, yeryüzünde de iki Gilgameş'ten biri fazla demektir. (Kışkırtıcı :) Yarın onun köylerimize indiğini, sokaklarımızda dolaştığını düşünün, hem de arkasından hiç eksil-meyen o korkunç sürüsüyle...

NİN-SUN (tasalı) : Bunları aynen Gilgameş'e de söyledin değil mi?

AVCI : Hem bunları, hem de daha birçok başka şeyleri. Hemen hemen bir on beş gün kadar var Nin-Sun, o içinde bu fırtına ile dolaşıyor. Bu tanımadığı düşman onu En-Me-Kar'ın tahtından daha çok yordu. Onu her yerde aradı, ama hiçbir yerde bulamadı.

NİN-SUN (aynı tasalı haliyle ihtiyarlara döner) : Benim ana yüreğimin tasaları boşuna değilmiş. Engidu'yu, bu orman yabanını ben daha da önce duymuştum. Gilgameş'e söyleyememişim, onu kışkırtmamak içindi. Tanrılar Engidu'yu Gilgameş'in karşısına dikmek için yaratmış olmaları... Böyle bir yaratıktan nasıl korkulmaz?

BİRİNCİ İHTİYAR : Bilge Nin-Sun hiçbirşey yapmayacak mı?

NİN-SUN (üzgün) : Bu sabah aramızda herşey konuşuldu, hemen hemen herşey. Karşısına dikildim, kendimi ayaklarının dibine fırlattım : "Gitme" dedim. "gitme Gilgameş, ben senin anan, hangi yolunun üzerine dikildim şimdiye dek? Ne zaman durdurdum seni? Ne zaman insancıklarınla arana girdim? Ne zaman onlar için harcadığımı kendim için istedim? Ben sana her zaman ver, daha, daha çoğunu ver diyen değil miyim? Ama bugün, bugün sana yalvarıyorum. Gilgameş, önünde dize geliyorum... Dur! Gitme!... Tanrıların tuzağına koşman mı gerek?"

BİRİNCİ İHTİYAR : Tanrıların tuzağı mı?

NİN-SUN : O da tıpkı sizin gibi : "Tanrıların tuzağı mı" diye sordu bana. "Evet" dedim, "Tanrıların tuzağı bu Gilgameş, Tanrıların tuzağı bu..." Ah o yüzü, bana o kadar yabancılaşan yüzü, nasıl unutabilirim? (Gururlu.) Başı dimdikti, yüzü bir Tanrı gülümseyişiyle aydınlanmıştı. Ve Tanrılara yakışır bir dille konuştu : "Nin-Sun" dedi, "tuzak korkakların silahıdır. Onlar benden korkuyorlar..?"

İKİNCİ İHTİYAR (üzgün) : Zavallı Gilgameş. Anlamıyormusun ki onların dövüş tarzı seninkine uymaz. Onlar yüzleri gibi yumruklarını da karanlıklarda saklarlar...

NİN-SUN (karamsar) : Ben ona dinletemedim yazık. O bana dinletti... Hem de dinlemek istemediğim bir sürü şeyleri... "Nin-Sun" dedi, "şuraya, ülkelerimin içine kadar bir düşman sokulsun, bana inanan, bana güvenen insancıklarımı tedirgin etsin de ben akıl ve mantık oyunları ile oyalanayım öyle mi? Ben onlar için, Uruk kıyılarından Nil kıyılarına kadar uzanan ülkelerimde bana bağlılıktan başka günahları olmayan halkım için bir hazır yiyici gibi yalnızca hizmet mi beklemeliyim? Ve sıra bana geldiği zaman akıl ve mantığının buyruğuna uyarak onlara küs mü durmalıyım? Ah Nin-Sun, benim ihtiyar anacığım, bil-

mezmisin ki Tanrıların öfkesi banadır. Şimdi ben onların, benim için kalkan yumruklarından kendi başımı sakınayım da, halkım mı serilsin yere?"

BİRİNCİ İHTİYAR : Hepsi bu kadar mı?

NİN-SUN (*İçinde bir giz taşıyormuş gibi*) : Hayır bu kadar değil. Bu umutsuz kavgaya benim de bir anne olarak atılmam gerekiyordu, onun için gözlerimi kapadım ve atıldım. Onlar Tanrıca dövüşüyorlar, ben de kadınca. Yani tıpkı onlar gibi, arkadan vurarak.

BİRİNCİ İHTİYAR : Nasıl?

NİN-SUN (*değişik bir sesle*) : Gılgameş için Engidu, artık kaçınılmaz bir düşman. Mutlaka kapışmaları mı gerek? Varsın kapışsınlar... Ama orada, Engidu'nun daha güçlü olduğu ormanların içinde değil, orada esen rüzgârlar bile yavruma ihanet edebilir. Onun için Engidu buraya gelecek.

İKİNCİ İHTİYAR : Bunu nasıl yapacaksın Nin-Sun?

NİN-SUN (*içindeki gizi biraz daha açıklarcasına*) : Ve bir kadının becerebileceği öyle düzenler kuracağım ki Engidu buraya gelmekle kalmayacak. Gücünün çoğunu da yitirmiş olacak.

BİRİNCİ İHTİYAR : Gılgameş'in yiğitliği kadar senin de bilgeliğine güveniyoruz Nin-Sun.

NİN-SUN : Kaygılı insanların yürekleri her zaman uyanık olurmuş, hatta gözlerinin uykusuzluktan kapandıkları anda bile. İşte böyle bir anımda bir düş gördüm. Bir meydan ortasındaydık, sonra Gılgameş'e karşı gelen Engidu'yu gördüm, üstünde onu yaban hayvanlarından ayırmayan o kaplan postu vardı, (*korkunç bir düşe kendini kaptırmış gibidir.*) tıpkı boğalar gibi kapıştılar, boğalar gibi korkunç naralar attılar... Gün üstlerinde altı kez doğdu ve battı... Sonra bir karanlık, bir karanlık çöktü ki, onları birbirinden ayırt edemez oldum, yedinci gün başlarken herşey değişmişti. Ormanların o korkunç yabanını Gılgameş'in önünde dize gelmiş gördüm, üstünde de Gılgameş'in sevdiği giysilerden biri vardı.

BİRİNCİ İHTİYAR : Bu düşü nasıl yorumladın Nin-Sun?

NİN-SUN : Bu bir düş değil ki; bu Şamaş'ın ruhuma sunduğu bir muştuydu. İçim açıldı, Gılgameş'in kazana-cağını anladım. Ama bu kolay olmayacak. Onu yenebilmek için yalnız Gılgameş'in gücüyle meydana inmeye benim bir ana olarak cesaretim yok. Onun ataklığı, bizim sabrımız, onun cesareti, bizim düzenimiz. Yedinci gün başlarken Engidu Gılgameş'in önünde dize gelmişti, bu ne demektir? (*Yüzü belirsiz bir ışıkla aydınlanmış gibidir.*) Onu yenebilmek için ilkin sırtındaki o kaplan postundan ayırmamız gerek. O kaplan postu, yani onun o vahşi çevresi, dağları, ormanları, hayvanları...

İKİNCİ İHTİYAR : Ya üstündeki Gılgameş'e ait giysiler...

NİN-SUN : Gılgameş'in en sevdiği giysiler değil mi? Bu bir dostluk belirtisi niçin olmasın? Hemde çok güçlü bir dostluk. Bana öyle geliyor ki Gılgameş onu yenecek, ama öldürmeyecek, kendine kardeş yapacak.

İKİNCİ İHTİYAR : Kardeş mi? Tanrıların kendini yenmek için gönderdikleri bu orman yabanını Gılgameş kendine kardeş yapacak ha?

NİN-SUN (*gaiplerden haber veriyormuşcasına*) : O Tanrıların safından ayrılıp Gılgameş'in safına geçecek belki de, çünkü bir yenenle, yenik düşen gibi değil, iki kardeş gibi bakıyorlardı Ne Engidu'nun gözlerinde yenilmenin kini ve ezikliği, ne Gılgameş'in gözlerinde yenenlerin o kıskırtıcı gururu... (*içi rahatlamış*;) İki kardeş gibi bakıyorlardı.

İKİNCİ İHTİYAR : İki kardeş gibi ha?

NİN-SUN (*inanmış*) : Engidu'nun kardeşliği bize de onur verecek. Gılgameş'in onu seveceğini çok iyi biliyorum, benden çok, burdakilerin hepsinden çok, en fazla sevdiğinden daha çok.

BİRİNCİ İHTİYAR : Ama o bir canavar...

NİN-SUN : Hayır, bir canavar değil, o bakışlarda o kadar insanca bir anlam, sahibini yücelten o kadar mert bir ifade vardı ki... (*İnanmış*;) Hayır, hayır... Engidu ca-

navar olamaz. Belki de yerini bulmamış bir kahraman, belki de onu yaratanların bile bile ondan esir-gemiş oldukları şeyi Gılgameş duyuracak, erdemleri-nin ölümsüz soluğunu üfleyecek ona.

BİRİNCİ İHTİYAR : Peki, bütün bu dediklerin ne zaman olacak?

(O anda sol kapının önündeki muhafız gonga vurur, açılan kapıdan Miliza girer, güzelliğinin olgunluk çağı-na yaklaştı, saçlarını birtakım hayvan kabukları ve kıymetli taşlarla süslemiş, kollarında bakırdan siyah şistten ve lacivert taşından bilezikler... Her haliyle oynak bir kadın.)

MİLİZA (çevik adımlarla ilerleyip Nin-Sun'un önünde diz çöker) : İşte geldim Nin-Sun, senin cılız omuzlarıma yüklemiş olduğun görevi tamamlamış olarak.

NİN-SUN : Demek geldin? Kalk önümden Miliza, şu anda halkın için yaptığın kahramanlıktan ötürü sen önün-de diz çökülmeye layıksın.

MİLİZA (hoşlanmış) : Aman kraliçem!

NİN-SUN : Ne yaptığını biliyor musun?

MİLİZA (acı bir eğlenceyle) : Ne yaptığımı değil, nasıl yaptığımı biliyorum. (Birden bir içtepiyle :) Nin-Sun, ona bir kötülük yapılmayacak demiştin bana.

NİN-SUN : Bu, onun davranışına bağlı.

MİLİZA (yalvararak) : Oh Nin-Sun, benim merhametli kraliçem, ona bir kötülük yapılmayacağı vaat edilmeli bana. Yoksa kahrolurum (Bir an durur.) Günah dolu yaşamımda bende bu kadar insanca duygular uyandıran hiçbir erkek tanımadım. (Yüzünde bir mutluluk pırlıtsı :) Bilseniz kraliçem, ne kadar masum, ne kadar çocuksu ve ne kadar erkek.

NİN-SUN (eğlenerek) : Onu sevmiş olmayasın Miliza?

MİLİZA (kendini yoklamak istercesine bir an durur) : Sevmek mi? (İçten:) Bilmiyorum. (Daha da içten:) yalnız ona kendimi daha temiz verememiş olduğuma yanı-yorum. (Utanç ve pişmanlık dolu bir sesle :) Oh Nin-

Sun ilk kez kendimden utandım, günahkâr yaşamımdan utandım, en fazla arttıranda kalan orta malı güzelliğimden utandım.

NİN-SUN (inanmak istercesine) : İnanılmaz şey. Seni bu derece etkileyen bu orman yabanını merak ettim doğrusu.

MİLİZA (davranarak) : O, şurada (Girdiği kapıyı gösterir.) Onunla bizim aramızda sadece bu duvar var. Onu orada, bekleme salonunda oturttum, tıpkı uslu bir çocuk gibi.

NİN-SUN (heyecandan tıkanmış gibi) : Şurada mı? (Göstererek :) Hemen şu duvarın arkasında öyle mi? Sen çıldırmışsın Miliza.

MİLİZA (güvenli ve gururlu) : Hayır kraliçem. (Gülümser.) Başlangıçta ben de çok korkmuştum, ama çabuk alıştım.

NİN-SUN (henüz yatışmamış) : Anlat nasıl oldu?

MİLİZA : Herşey sizin düzenlediğiniz gibi oldu kraliçem, onun şu içmek için indiği ırmağın kıyısına su perileri gibi çırılçıplak uzandım. Onu o korkunç, o yaban hayvanları arasında fark ettiğim zaman kalbim kopacak gibi oldu. Aslan yelesi gibi uzun saçları omuzlarında, göklere yakın bir boy, gösterişli sakalıyla eski Tanrı krallara benziyordu. Hayranlığım, korkumla el ele büyüyordu... O zaman gözlerimi yumdum ve vücudumun en güzel yerlerini gösterecek bir durum aldım. O da beni görmüştü, hayvanlarından ayrıldı, bana yaklaştı, kalbim koparcasına bir kıvançla bekledim. Üstüme eğilmiş olduğunu seziyordum. İstemiş olsaydı ufacık bir dokunuşuyla öldürebilirdi beni. Ama öyle olmadı, adeta incitmekten korkuyormuşçasına belirsiz bir dokunuşla elleri boynumdan aşağıya doğru indi, gövdem boyunca bir kaç defa dolaştı... O zaman gözlerimi açtım ve karşımda onun çocuk bakışlarını, çocuk gülümseyişini gördüm. Bende onun gibi yaptım ve gülümsedim.

NİN-SUN (tıkanmış) : Sonra?

MİLİZA : Sonra gün üstümüzde altı kez doğdu ve battı; birinci gün, bir çocuk kadar bilisiz ve ürkekti, hiçbir şey bilmiyordu, ancak ikinci gün ona kendinin bir erkek, benimse bir kadın olduğumu öğretebildim. Üçüncü, dördüncü, beşinci günler iki çılgından fark-sızdık, ve çılgınlar gibi seviştik. Altıncı gün adeta ayakları üstünde sallanıyordu, o kadar yorgundu, ancak yedinci gün hayvancıkları düştü usuna, onlara gitti, fakat onlar ürktüler, çünkü insan kokusu sin-mişti vücuduna... (Ağlamaklı :) O bütün bu olan bi-tenleri anlayamıyordu ve tahtından indirilmiş bir kral duyarlığıyla acı çekiyordu, onu avutmaya çalıştım, tanımadığı ülkelerden söz ettim, bu ülkelerde yaşayan ve allı pullu giysiler giyen kadınları anlattım, bu ka-dınların güzelliklerini doladım dilime ve bu güzel ka-dınlarla evlilik hayatı yaşayan erkeklerin mutlulukla-rını anlattım, o zaman annesinin göğsüne sokulan bir çocuk gibi sokuldu bana ve hıçkırdı.

NİN-SUN (inanmamış) : Hıçkırdı mı? Neler diyorsun Mili-za? Tıpkı bir insan gibi.

MİLİZA (yürekten bir haykırıyla) : Bir insan gibi kraliçem, acı çeken bir insan gibi. Şimdi neden ona dokunul-masını istemediğimi anlamışsındır, o bende gecikmiş bir duyguyu, analık kadar temiz, aşk kadar güçlü bir duyguyu uyandırdı, yalnız bir erkeğe bağlanabilen kadınların mutluluğunu kışkandım. (Yakarışla :) Ona dokunulmayacak değil mi Nin - Sun? Ona dokunul-mayacak.

NİN-SUN : Ona dokunulmaması, senin bundan sonraki başarına bağlı.

MİLİZA (atılarak) : Her şeyi yapabilirim, onun için herşeyi yapabilirim.

NİN-SUN (kapılardan birine doğru ilerler ve kapının yanın-daki gonga vurur, giren İç Oğlanı'na) : Mahzenlerimizin en eski şarabından! Hem de testiler dolusu...

İÇ OĞLANI : Baş üstüne Kraliçem. (Çıkar).

NİN-SUN (Miliza'ya) : Onu içireceksin Miliza. Onu hem bu

şarapla, hem de ondan çok daha güçlü ten arzularıyla sarhoş edeceksin. Tıpkı üstünüzde güneşin altı kez doğup battığı o günkü gibi. O zaman ben sizi çağır-tırım, şimdi sen git. (Miliza çıkar)

NİN-SUN (tekrar gonga vurur, gelen İç Oğlanı'na) : Gılga-meş'e kendini burda beklemekte olduğumu bildir. Sarayın bütün hakimlerini topla. Çengiler ve rakka-seler hazır olsun. (İç Oğlan çıkar, o zaman yüzüne ya-yılan bir gülümseyişle :) Bugün unutulmaz bir gün olacak Gılgameş, önlem benim ama yengi senin.

(Işıklar birden kararır.)

(Biraz sonra aynı sahne yan taraftaki yanarcalarla önce hafif, sonra daha kuvvetli aydınlanır, artık gece olmuştur. Nin-Sun'un toplanmasını buyurduğu meclis toplanmıştır. Kenarlarda oyuncu kızlar beklemektedir.)

NİN-SUN : Sizleri, ey Uruk ülkelerinin saygı değer hakim-leri, buraya ben topladım. On beş gün kadar oluyor, başımızın üstünde toplanan kara kara bulutları yıl-gınlıkla, korkuyla izliyoruz. Tanrıların kendi benzer-lerini aramızda görmeye tahammülleri kalmadı. Onlar bizden isteyebilirler ama biz vermeyeceğiz.

SESLER : Vermeyeceğiz.

GILGAMEŞ (atılır) : Dur, Nin-Sun! Bu istenen şey ben mi-yim? Ve beni koruyacak olanlar da sizler öyle mi? (sabırsız :) Yooo!... hayır!... Amacımız bambaşkaydı, tam tersine... Ben sizinle Tanrılarınız arasında bir pazarlık malı, bir anlaşma koşulu olmayı kabullenir miyim sandınız? (kurumlu :) Biz örsle çekiç kadar uy-gunuz birbirimize. Siz şöyle durun.

NİN-SUN : Toprağın yumuşak derinliğine bırakılmış bir tohum, ışığa, havaya ve güneşe doğru boy atarken toprak direnmez mi dersin Gılgameş? Gerçi, bu, eninde sonunda yenilecek bir dirençtir, ama toprağın direncidir. Biz de senin göklere doğru uzanışına aynı direnci göstereceğiz. (ortaya :) Öyle değil mi?

SESLER : Öyledir Nin-Sun.

NİN-SUN : Biz seni sevdiğimiz kadar Tanrılarımıza da

bağlıyız. Seni kendi içimizde, kendi aramızda görmek isteriz. Onları da başımızın üstünde.

GILGAMES : Sizin aranızda beni bir uyuşukluk kaplıyor Nin-Sun. Kanıma yabancı bir uyuşukluk. Onların içinde ise rahat bulamayacağım. Benim yazgım bu. Ama bu yazgıyı kimseyle paylaşamayacak kadar seviyorum.

NİN-SUN : Bir kaç zamandır Uruk'u çevreleyen ormanlarda bir garip insanın, bir orman yabanının dolaşmakta olduğu söyleniyor. Arkasında yaban hayvanlarıyla... Onlarla oynuyor, şakalaşıyormuş... Acıktığı zamanlar ise tıpkı onlar gibi otliyormuş.

GILGAMES (yaralı) : Engidu'yu kastediyorsun Nin-Sun.

NİN-SUN (Yürekten bir feryatla) : Tanrıların seni yenmek için karşına çıkardıkları yaratıktan kork, Gılgameş!

GILGAMES : (umursamaksızın) : Ben korkuyu bir düşman olarak karşına çıkmış olanların çehresinden tanırım Nin-Sun. (Tiksiniyormuşcasına :) Sararmış bir yüz, taş kesilmiş, işlemez olmuş bir us ve çözülmüş kaslar... Böylelerine dönüp bakmam bile...

NİN-SUN : Ama biz Engidu'dan söz ediyoruz Gılgameş.

GILGAMES (yarasına bir bıçak saplanmış gibi) : Anladım, anladım, ben de ondan söz ediyorum. Herkeste, dört yanımda bir Engidu korkusu... (ani bir davranışla döner etrafını süzer.) Yooo!... Hayır!... Gökyüzünün tüm Tanrıları birleşseler, Engidu olarak karşına çıksalar, yine benzi sararan ben olmam.

NİN-SUN (eğlenir gibi) : Ya onu karşına çıkarırsam Gılgameş?

GILGAMES : Neler söylüyorsun Nin-Sun?

NİN-SUN (titreyen bir sesle) : Ben bir anneyim Gılgameş, düşündüm ki seni gerçekten yitirmenin acısı böyle zaman zaman yitirir gibi olmanın korkusu kadar çetin mi? Bunu bir de kendimce denemek istedim. Engidu'yu uzaklarda arama Gılgameş, işte Engidu!

(Gonga vurur, derin bir sessizlik, bu derin sessizlik içinde yüreklerin atışı duyulmaktadır adeta. Az sonra açılan büyük kapıdan Miliza, elinden tutmakta olduğu Engidu ile görünür. Gılgameş kadar iri, Gılgameş kadar gösterişli, Gılgameş kadar güçlü kuvvetlidir. Fakat ondan daha saf, daha yabanıl bir görünüşü vardır. Kuvvetli kaslarını örtemeyen bir kaplan postuna bürünmüştür. Şaşkın bir haldedir. İçinde iyi ve kötü fakat ilkel duyguların çatışması sezilir. Gayet sarhoştur. Ayakları birbirine dolanmaktadır yürürken.)

GILGAMES (yerinden fırlayarak Engidu'yu karşılar) : Nihayet elime geçtin. Engidu.

(Engidu homurdanır)

GILGAMES (kışkırtıcı) : Buraya niçin geldin; Dost musun, düşman mı?

(Engidu homurdanır)

MİLİZA (kapışmaya hazırlanan iki erkeğin arasına girer) : Onu ben getirdim Gılgameş. (tatlılıkta :) Tıpkı bir çocuk gibi arkama kattım ve getirdim. (Gittikçe sesi ve davranışı batıcı olmaktadır.) Ona dokunulmayacak dendi bana (Hırçın :) Ona dokunamazsın Gılgameş!

GILGAMES (elinin bir hareketiyle Miliza'yı birkaç adım öteye fırlatır :) Sen sus!...

(O zaman Engidu dışisine sataşmış bir hayvan içgüdüleriyle saldırır. İkisi arasında korkunç, fakat ilkel bir kavga başlar. Gılgameş daha ölçülü dövüşmektedir. Üstelik Engidu sarhoştur. Sonunda Gılgameş Engidu'yu çökertir ve korkunç bir hırıltıyla dize getirir.)

MİLİZA (düşüğü yerden fırlayarak :) Alçak!... Mertçe yemediği düşmanını arkasından vuran alçak!... (Öfkesi ve acısı son dereceyi bulmuştur.) Onu sen değil, ben bu hale getirdim. (Ağlar.)

GILGAMES (Engidu'yu bırakır, Miliza'ya) : Ne demek istiyorsun kadın?

MİLİZA (aynı acı ve öfke kasırgası içinde) : Annen beni bir yem olarak kullandı, onu tuzağınıza düşürmek için. Sen de, sen de... (Birden katıla katıla ağlar, yenilgiyi

kabullenmiş bir halde düştüğü yerde inlemekte olan Engidu'ya atılır, saçlarını okşamaya başlar.) Onu ben bu hale getirdim.

ENGİDU (*düştüğü yerde kıvranarak*) : Yendin beni Gilgameş, öldür beni! Yalvarırım öldür beni. Bu utançtan kurtar beni!

MİLİZA (*Engidu'nun yüzünü avuçları arasına alır, yavrusunu avutmaya çalışan bir anne gibi*) : Hayır sen yenilmedin, aldatıldın. (*Tiksintiyle* :) Senin o yaban hayvanların kahpeliğin bu türlüşünü bilmezler. (*acı bir eğlenişle* :) O insanlara vergi. O allı pullu giysileri nasıl öğretilse, erdemleri, yiğitlikleri de öyle öğretilir. Sen bunu nasıl bilecektin zavallı yavrum, Engidu'm, işte bunu şimdi sana ben söylüyorum, ilk inandığın insan söylüyor.

GILGAMES (*üzgün*) : Sus kadın!... (*Engidu'ya doğru birkaç adım atar.*)

ENGİDU (*biraz daha doğrulur, adeta yakararak*) : Öldür beni Gilgameş yalvarırım öldür beni!... (*Kıvranarak* :) Ben artık bu utançla nasıl yaşayabilirim, senin yüzüne nasıl bakabilirim? Hayvancıklarımın arasına nasıl dönebilirim? (*dişleri arasından* :) Tut ve kopar şu sersim kafamı, öldür beni Gilgameş, öldür.

GILGAMES (*ölçüsüz bir acımayla*) : Kalk kardeşim, benim, mert düşmanım. Engidu'm, sen yenilmedin aldatıldın. (*Nin-Sun'a döner.*) Bugünün utancını asıl ben taşıyacağım Nin-Sun? Düşündün mü bunu hiç? (*Engidu'ya* :) Senin yenilgiye nasıl imreniyorum Engidu, bilsen! (*Engidu'yu kaldırmak için elini uzatırken Miliza ile göz göze gelirler, kadının gözlerindeki kuşku onu yeniden yaralar. Elleriyle yüzünü kapar.*) Ah Nin-Sun ne yaptın? Ne yaptın?

NİN-SUN (*üzgün*) : Gilgameş, oğlum, senin kazanman gerekti. Ne olursa olsun, nasıl olursa olsun.

GILGAMES (*hâlâ diz üstü duran Engidu'yu kaldırır*) : Kalk Engidu, sarayım senindir; dilediğin gibi yiyip içebilirsin, dilediğin güne kadar, sonra daha mertçe deneşiriz olmaz mı? (*Arkasını döner, çıkmak için bir kaç adım atar.*)

ENGİDU (*atılır*) : Dur. Gilgameş! seninle dövüşmek istemiyorum ben. (*Gilgameş durur, yüzü Engidu'ya yarı dönüktür. Engidu sözünü bitirdiği zaman tamamen ona dönmüş olacaktır.*) Benim yaşadığım ormanlarda birkez dize gelen bitmiş demektir. Ona artık yaşam hakkı verilmez, yeni bir fırsat da. Ben buna alışkınım. (*O yabaniliği yerine insanca bir yumuşaklık gelmiştir.*) Benim yaşadığım ormanlarda hak güçlünündür.

GILGAMES (*Engidu konuştuğu Engidu'ya bağlanmaya başlamıştır, acılıkla*) : Senin yaşadığın ormanlarda tuzağın böylesi bilinmez Engidu. Senin yaşadığın ormanlarda bir tek dövüş tarzı vardır; dişe diş, pençeye pençe.

ENGİDU : Güçlülük, kurnazlık ve zekâ... Şimdi anlıyorum ki yaşamak için bunların yalnız biri yetmiyor. Hayır Gilgameş... Yendin beni, ben bağışladığın hayatımla bir düşman olarak tekrar karşına çıkmaya utanırım.

GILGAMES (*kendinden geçercesine coşkunlukla Engidu'yu kucaklar*) : Engidu'm, mert Engidu'm, kahraman Engidu'm!... Seni buldum. Sonunda seni buldum, sende gönlümce, kafamca sevdiğim insanı buldum, can kardeşim benim!

ENGİDU (*biraz çekingen bir memnurlukla*) : Gilgameş, iyi ve cesur Gilgameş!

GILGAMES (*belinden sardığı Engidu'yu Nin-Sun'a doğru sürüklerken*) : Gel sana annemi tanıtayım, o annelerin en bilgesidir. Ve artık seninde annen olacak. (*Yol üstünde rastladığı Miliza'ya* :) Sen de Miliza, iyi kadın oraya, Nin-Sun'un yanına geç! (*Bir mutluluk sarhoşluğu içinde* :) Nin-Sun bu unutulmaz günü kutlamayalım mı? (*Ortaya bağırarak* :) Çengiler ve rakkaseler ne beklerler... (*Yakaladığı bir tokmakla gonga vurur.*)

(*İlki sıralı kapılardan oyuncu kızlar sahneye doluverir. Öbürleri arka plandaki platforma çıkarlar.*)

(*Gilgameş ikinci kez gonga vurur, bu kez ellerinde Sumer işi kaplar içinde içkilerle ve altın taslarla sunucular görünür ve içki sunarlar.*)

ŞAMAŞ'IN SESİ *(birden bütün bu cümbüş gürültüsünün üstünde duyulur)* : Gılgameş, beni duyuyor musun? Ben Şamaş, senin baban...

(Bir anda bütün sesler, hareketler kesilir, durur.)

GILGAMES *(heyecanla öne doğru gelir)*: Baba!... *(Boş yere aranarak :)* Babacığım!...

SAMAŞ'IN SESİ *(aynı uzaklardan geliyormuş sanısını veren ses)* : Bu gaflet uykusuna dalmak için vakit henüz erken değil mi? Tanrıların öcüne hazırlan!... Onları yeterince küçük düşürdün. Şimdi sıra onlarda...

GILGAMES *(babasının varlığından ürkerek)* : Baba, babacığım!...

SAMAŞ'IN SESİ : Ben Şamaş, senin baban!... Bunları söylerken Tanrı'lık tüzmesine karşı suç işliyorum, ama susmak elimden gelmiyor. Şimdi iki oldunuz Gılgameş, ama, Tanrıların hıncı da iki oldu... Sedir Dağları arkasında Humbaba hazırlanıyor... Bizim katımızda ise göklerin boğası zincirini boşaltmak üzere, onlar sana ve seninkilere ölümü saçmak üzere geliyorlar... Onları ülkelerinin dışında karşıla Gılgameş, yoksa sana varıncaya dek taş taş üstünde bırakmazlar!... Haydi yolun açık olsun!...

GILGAMES *(aranarak)*: Baba, babacığım! *(Seni yankılanır.)* Baba, babacığım! *(üzgün.)* Bana ne yapacağımı söyledi, ama nasıl yapacağımı söylemedi. Yolumu göstermedi.

ENGİDU : Yolunu ben bilirim, Gılgameş. Birkaç kez Sedir Dağları'nın eteklerine düştü yolum. Bulunduğun yerden hiçbir ağacın doruğunu göremezsin, o kadar yüksek... Yaprakları gününü karartır, o kadar iri... Oraya insan hızımızla varmaya çalışsak bir ömür yetmez, o kadar uzak...

GILGAMES *(garip bir kendinden geçişle)* : Ama bende Tanrıların hızı var Engidu, sende yok mu?

ENGİDU : Ormanın girişini bir cenkçi bekler Gılgameş, ama binlercesinin gücünü kendinde toplamış bir

cenkçi... En yırtıcı aslanlar, en alıcı kartallar bile onu uykuda bastırıp da öteye geçemediler.

GILGAMES *(aynı kendinden geçişle)* : Ama bende Tanrıların gücü var Engidu, sende yok mu?

ENGİDU : Onu alt etmekle de herşey bitmiş olmayacak... Onun arkasında da Humbaba var. Bögürtüsünden gök yarılr, saldırısından yer sarsılır. Soluğu, ateş, pençesi ölümdür.

GILGAMES *(hep aynı kendinden geçişle)* : Ama bende Tanrıların güveni var Engidu, sende yok mu?

ENGİDU : Öyleyse ben seni oraya kadar götürebilirim.

GILGAMES *(yepyeni bir coşkunlukla)* : Engidu, kardeşim. Engidu, yiğit Engidu, kahramanlar kahramanı Engidu!...

BİRİNCİ İHTİYAR : Engidu'nun söylediklerini duydun Gılgameş, Sedir Dağları'nı aşmak için insan hızına güvenmemelisin. Humbaba'nın karşısında insan gücüne güvenmemelisin. Tanrılar sana bir şey daha bağışlamışlar, akıl ve hikmet dolu zekânı. Humbaba'da olmayan tek silahın o.

İKİNCİ İHTİYAR : Kurtların avlarına nasıl saldırdıklarını gördün mü Gılgameş? Onlar düşmanlarına dört yandan birden saldırırlar... Onu şaşırtırlar sonra parçalarlar. Siz de Humbaba'yı öyle iki yandan birden sarın, iki yandan birden saldırın. En can alıcı yerine vurun, baltalarınız, öldürücü olsun, mızraklarınız sağlam. Haydi yolunuz açık olsun.

GILGAMES *(Nin-Sun'un önünde diz çöker)* : Anam, garip anam benim, izin ver gideyim. Yolların sisi dağılmak üzere. Gün neredeyse işiyacak. Engidu'yu daha fazla bekletmeyelim.

NİN-SUN *(kollarını umutsuzca gökyüzüne doğru uzatır)* : Şamaş, kudretli Şamaş! Neden oğlum Gılgameş'e bu coşkun kalbi verdin? Daha iddiasız olsaydı, yanımda dizlerimin dibinde kalırdı. Neden ona bu düşüncesiz ve pek yüreği verdin? Daha yumuşak olsaydı yanımdan ayrılmazdı benim. Neden ona Tanrılara kafa tu-

tabilecek kadar çılgın bir gurur verdin? Daha kurnaz olsaydı benim oğlum olmakla yetinirdi. Ah, Şamaş, şimdi ben oğulsuz neyleyeyim?

GILGAMES (yalvararak) : İzin ver garip anam, ülkelerimi karanlık basacak, benim aydınlıkta kalmam reva mıdır? Ülkelerimi fırtınalar kasıp kavuracak, benim kıyıda beklemem reva mıdır? Ülkelerimi Tanrıların öfkesi tehdit ediyor, benim can kaygısına düşmem reva mıdır?

NİN-SUN (son gücünü toplamıştır) : Git oğlum git! Bağırma taş basayım da susayım, gözyaşlarımı içime akıtayım da susayım, senin kavgalı olduğun Tanrılara yalvarayım da susayım.

SESLER : Yolun açık olsun Gilgameş! Yolun açık olsun Engidu!...

NİN-SUN (Engidu'ya) : Sen Engidu, karnımda saklamadığım, sütümle beslemediğim ikinci oğlum! Gilgameş'i sana emanet ediyorum, sen ormanların yolunu daha iyi tanırsın rüzgârların hilesini daha iyi sezersin, ona göz kulak ol.

ENGİDU (kendine gösterilen güvenden mutlu) : Eğer ikimizden birinin kurban olması gerekirse o ben olacağım Nin-Sun!

(Gilgameş'le Engidu çıkarlar.)

NİN-SUN (onların arkasından tekrar kollarını gökyüzüne uzatır) : Şamaş, kudretli Şamaş!... O bir gecelik aşkımızın meyvesi, ben o geceyi unutmadım, ama seni kendim için hiç çağırdım mı? O bir gecelik aşka bütün bir ömrü verdim, ama bunu hiç başına kaktım mı? Şamaş, Tanrısal Şamaş, onda böyle geri tepen senin kanın!... Dik kafalılığını çok görme!... Onu koru!... (Dize gelir.)

PERDE

ÜÇÜNCÜ PERDE

(Sahne bir kır sahnesidir. Mevsim bahar. Ayak bileklerine kadar yükselen otlar... Birkaç sıra halinde dizilmiş ağaçlar pek sık değil, bu ağaçların arkasında bir derenin kıvrıldığı dirsek belirli belirsiz fark edilir. Daha arkada verimli toprak gerilere doğru yerini vahşi dağlara bırakmakta... Kabarıp yoğunlaşmaktadır. Bu dağlar Humbaba'nın dağlarıdır.

Ön planda ise aynı toprak yeşil bir vadi gibi uzayıp gider. Birkaç tepecikten başka hiçbir kabartı göze çarpmaz. Sol ön köşedeki tepecik de böyle bir kabartıdır. Ta gerilerden, o vahşi tepelerden geliyormuş sanısını veren ince bir patika, sahnenin ortasından kıvrılıp bu tepeceğin arkasına sokulur ve orada kaybolur.

Gökyüzünde birkaç bulut.

Gilgameş'le Engidu bir ağacın gölgesinde uyumaktadırlar... Sahne ilk önce boştur, gökyüzünde bulutlar gittikçe toplanmaktadır. Hafif bir yel, sonraları bu yel, bir fırtına halini alacak, ve bulutlar sahneyi karartacaktır.

Az sonra soldaki tepeceğin arkasına sokulan patikadan Anu, Antum, Aruru ve Iştar görünürler... Eski Sumer Tanrıları gibi giyinmişlerdir. Işıklar öylesine düşecektir ki Tanrıların ayak bileklerinden aşağısı görünmeyecek, böylece adeta bulut üzerinde kayıyormuş sanısını vereceklerdir.)

ANU (*parmağı dudağında, sus der gibi*): Uyuyorlar, sanki Humbaba'yı öldüren, ve kesik kafasını bir mızrağın ucuna geçirerek bize meydan okuyan onlar değilmiş gibi...Sanki üstlerine saldıığımız gökyüzü boğasını alt edip bizi bir kez daha küçük düşüren onlar değilmiş gibi... (*Gizleyemediği bir beğeniyle*;) Gılgames, kahraman çocuk, niçin sanki seninle öldürücü bir savaşa tutulduk.

İŞTAR (*atılır*) : Acımak ha! Şu Tanrı gösterişine ne de yaşıyor ya! Tanrılar ölümsüz olmasaydı baba, sana bunamışsın derdim. Yoksa başka türlü kızına yapılan aşaklamaları nasıl unutabilirsin?

ANTUM (*laşkurtıcı*) : Ya senin sedir ağaçların, Anu? O gölgelerine paha biçemediğin sedir ağaçların?.. Sen ki onların kerestesinden Tanrılar Tanrısı Enlil için tapınaklar yaptıracaktın. Onları kim kökleyip kökleyip devirdi. Ah Anu, bunu da mı unutacaksın?

ARURU : Ya gökyüzünün boğasına ne demeli? Her solugunda yüzlerce insanı yok edebilecek güçteki o korkunç canavarı düşün, sonra da onun bir tarlaya atılan leşini... Bunu da onlar yapmadılar mı?

ANU (*tasalı*) : İşin doğrusunu isterseniz biz de pek haklı sayılmayız. (*İştar'a*) : Ona âşık olmak da nereden esti aklına İştar? Sanki Tanrılar katında beğenilecek biri yokmuş gibi.

İŞTAR (*aynı sert davranışla*) : Onu sevmek mi? Hayır, tiksiniyorum ondan. (*Bu tiksintinin altında gizleyemediği bir beğeniyle*;) Yere pek bağlı, bize kadar yükselecek gücü yok. O isteseydi ben ona gökyüzünün egemenliğini verecektim. (*Tiksintiyle*) Ama o bir gün altında çürüyeceği toprağı yeğledi.

ANU (*eğlenir gibi*) : Sen bu egemenliği o yiğit, o erkek güzeli Tammuz'a da adamıştın İştar, ne oldu?

İŞTAR (*sinirli*) : O isteseydi ben ona gökyüzünde dilediği gibi at koşturması için tekerlekleri altından ve safirden yapılmış arabalar koşacaktım, ama o öküz derisinden çarığını yeğledi.

ANU (*aynı eğlenişle*) : Sen bunu o güzelim renkleriyle gözlerini kamaştıran Çobankuşu'na da adamıştın İştar, ne oldu?

İŞTAR (*daha da sinirli*) : O isteseydi, ben onun cariyesi olacaktım. Dizleri ve omuzlarını her gün sedir yağlarıyla yuyacaktım, bütün gökyüzünü ona yüzgörüm-lüğü verecektim. Ama o cimri bir pazarlığı yeğledi.

ANU (*eğleniş iyyice batıcı bir hal almıştır*) : Sen bunu gücüyle kanını tutuşturan o yiğit İşıllanu'ya da adamıştın İştar, ne oldu?

İŞTAR (*birden parlayarak*) : Of Anu, kızını bütün yeryüzü yaratıkları önünde, o çelimsiz insancıklar önünde yaralayan kim? Nasıl unutabilirsin bunu? Onu uslandırmak için gönderdiğin o insan amanı Engidu'yu bizim aklımıza getirmedığımız birtakım büyülerle kendine bağlayan kim? Nasıl unutabilirsin bunu? Üstüne saldıgın Humbaba'yı, gökyüzünün boğasını öldürüp sana meydan okuyan, dünya kurulalı beri onca emek verip yetiştirdiğin ve Enlil'e adadığın sedir ağaçlarını kökleyip kökleyip deviren kim? Nasıl unutabilirsin bunları?

ANU (*yüzü bulutlanmış*) : Doğru, şimdiye dek hep biz yenildik, İştar. Çünkü silahımızı seçemedik.

İŞTAR (*işkilli*) : Ne demek istiyorsun?

ANU (*kurnaz*) : Silah kavgaya göre seçilmeli. Bazen bir topuzun eğemediği bir başı, bir gülüş eğebilir.

İŞTAR (*araştırmacı*) : Yani?

ANU (*göğüs geçirir*) : Yani biz kendimizi denedik İştar, sıra sende.

İŞTAR (*çalımlı*) : Sıra bende, öyle mi? (*Diğerlerini tanık tutmak ister gibi*;) İyi dinleyiniz, sıra bendeymiş, sen Antum, sen Aruru, duydunuz değil mi? Sıra bendeymiş. Bir diyeceğiniz var mı buna?

ANTUM : Kazanmak istiyoruz İştar. Tanrılık onurumuzu kurtarmak için kazanmak. Sen ne yapacağını bilirsin.

İŞTAR (uzanmış yatan Gilgameş'e döner) : Duyuyor musun Gilgameş, sıra bendeymiş? (Tüyler ürpertici bir kahkaha) Ben ne yapacağımı bilirmişim. (Yüzü adeta uğursuz bir ışıqla aydınlanmış gibidir.) Gerçekten de bilirim Gilgameş, içine öyle bir od düşüreceğim ki tutuşacaksın Gilgameş, tutuşacak ve yanacaksın. O korkusuz gözlerini yaşlar dolduracak, dize geleceksin Gilgameş, yalvaracaksın.

ANU (Antum'a İhtar'ı göstererek) : Ne kadar korkunç Antum, bu bizim kızımız mı? Bu Güzellik Tanrıçası İhtar mı? Kaçalım, kaçalım, onu avıyla yalnız bırakalım, kaçalım.

(Antum, Anu, Aruru geldikleri tarafta kaybolurlar.)

İŞTAR (adeta dolup dolup boşalarak) : Sıra bendeymiş Gilgameş! Sen aşkımı geri çevirdin, oysa seviyorsun beni. Sen Engidu'yu bizden çaldın, sen Humbaba'yı, göklerin boğasını öldürdün, bizim ölümsüz gücümüze meydan okudun. Sedir ağaçlarımızı devirdin ve şurada bir çocuk gibi, bütün bunları yapan sanki sen değilmişsin gibi uyuyorsun. (Seslenir.) Gilgameş, hey Gilgameşsss!..

GILGAMES (uyanır, bir zaman yattığı yerden İhtar'ı seyreder, ona duyduğu sevgiyi gizlemek istercesine bir kayıtsızlıkla) : Beni sen mi çağırdın İhtar? Sana söyleyecek sözüm yok demedim mi?

İŞTAR : Ama benim var, Gilgameş!

GILGAMES : Dinlemek istemiyorum.

İŞTAR : Dinleyeceksin Gilgameş! (Yüzünde uğursuz bir gülüş.) Çünkü dinlemek zorundasın.

GILGAMES (Sırcar, kalkar) : Beni hiçbir şeye zorlayamazsın İhtar. (Tanrıça'ya doğru birkaç adım atar.) Bütün gücünüzü denemediniz mi sanki? (Kollarını kavuşturur.) Artık sıra bende. Ben size dinleteceğim sözlerimi... Çünkü üstgelen benim.

İŞTAR (duygulanmış) : Aldanıyorsun Gilgameş, çok aldanıyorsun!

GILGAMES (aynı meydan okuyuşla) : Hani Humbaba'nız nerede, salsanıza üstüme! Humbaba'nız kafası gövdesinden ayrılmış, sedircikleri arasında yatıyor. Hani gökyüzünün boğası nerede İhtar? Salsanıza üstüme! (Tekrar bir kahkaha atar.) Onun derisinden kendime ve yiğit kardeşim Engidu'ya yedişer çift çarıklık kes-tim. (Batıcı bir eğlenişle:) Senin o safirden ve altından tekerlekli arabana binmemek için.

İŞTAR (kendini güçlkle tutabilmektedir) : Aldanıyorsun Gilgameş, çok aldanıyorsun! Bizim gücümüz sonsuzdur. Humbaba ile, gökyüzünün boğasıyla bitmez, öyle usa gelmez silahlarımız var ki Gilgameş, seni yüreğinden vurur. Yerlerde sürünürken görmek istemem seni.

GILGAMES (kahkaha atar) : Yenik düştünüz İhtar, yenik düştünüz!.. Hepiniz bana karşı birleştiniz ve yenik düştünüz!.. (Meydan okurcasına:) Salınız, neniz varsa salınız üstüme sizin kininizden korkmam.

İŞTAR (arabulucu) : Sana önerimi yenilemek için geldim Gilgameş, son bir kez. Biliyorum sen de seviyorsun beni. Bu aşağılamaların benden korktuğun içindir.

GILGAMES (şiddetle) : Yalan!

İŞTAR : Benden korkmasan bana karşı bu kadar kaba olamazdın.

GILGAMES (daha az şiddetle) : Yalan!

İŞTAR : Üstünlüğüne inansaydın Gilgameş, yenik düşürdüğüne karşı bu kadar kırıncı davranamazdın.

GILGAMES (biraz soğuk) : Yalan!

İŞTAR : Benden korkuyorsun Gilgameş, eninde sonunda bana yenileceğini biliyorsun, onun için böyle kırıyor-sun beni, öyle ki bir daha karşına dikilmeyeyim.

GILGAMES (daha boğuk) : Yalan!

İŞTAR (içindeki fırtına dinmiş gibidir) : Hayır gerçek Gilgameş ve ben korktuğun kadar güçlüyüm. Ben her şeyi bağışlamaya hazırım, bana yaptığın bunca aşağılamaları, Humbaba'yı, gökyüzü boğasını... Her şeyi...

Gel bana Gilgames, erkeğim ol benim. gökyüzünü
ayağının altına sereyim.

(Gilgames güler.)

İŞTAR : Ülkelerin kadar geniş ülkeler vereyim...

(Gilgames güler.)

İŞTAR : Gel sana kendimi cariyeye olarak sunayım, seni se-
dir yağlarıyla yuyayım.

(Gilgames güler.)

İŞTAR *(tehdit edici)* : Gilgames, ben vermesini bildiğim
kadar, koparıp almasını da bilirim. Ben üstüne
Humbaba'ları, gökyüzü boğalarını salmam, yüreğine
küçük, minnacık bir kıvılcım düşürürüm, yanarsın
Gilgames!

*(Gökyüzünde bulutlar toplanır, sahne yavaş yavaş
kararır, rüzgar biraz daha uğultulu eser.)*

GILGAMES *(pervasız)* : Ötekiler de denediler beni İhtar.

İŞTAR *(aynı ürkütücü davranışla)* : Bu usulü yalnız ben
bilirim Gilgames, onu ben buldum. Her biri bir Tanrı
olan anamdan babamdan öğrenmedim.

GILGAMES *(yavaş yavaş kendini sarmakta olan bir kor-
kuyu, yenilme korkusunu silkinip atmak ister gibi bir
davranışla)* : Korkum yok sizden İhtar, korkum yok
sizden... Ben hepinizden daha güçlüyüm.

İŞTAR *(biraz bozulmuş)* : O zaman hiç, ama hiç acımam
Gilgames, o zaman yerlerde sürünüşüne ben de böyle
kahkahalarla gülerim.

*(Gilgames, içinde kımıldamaya başlayan bu korkuyu
hiç olmazsa gizlemek ister gibi kahkaha atar.)*

İŞTAR : Bu kahkahalar korkmadığına inandırabiliyor mu
seni Gilgames?

(Gilgames kahkahalarla güler.)

İŞTAR *(kudurmuşçasına)* : Peki öyleyse, sıra benim!

*(Engidu uyanmıştır, yattığı yerden Gilgames'in kendi
kendisiyle yapmakta olduğu umutsuz savaşı seyre-
der.)*

*(Gilgames artık korkusunu gizleyemez olmuş bir kah-
kaha ile karşılık verir.)*

İŞTAR *(kışkırtıcı)* : Engidu'dan, göklerin boğasından,
Humbaba'dan korkmadığın kadar, benden korkuyor-
sun.

(Gilgames'den kahkahalar.)

İŞTAR : Sana gönderilen belaların hiçbirinden korkmadı-
ğın kadar...

(Gilgames'ten aynı umutsuz kahkahalar.)

*(Engidu yavaş yavaş doğrulur, İhtar'a doğru yürür,
yüzünde bir büyük din için kendini vermek isteyen
inanmış insanların cesur ve fırtınasız görünüşü.)*

İŞTAR *(büyülenmişcesine kendine doğru yürümekte olma
Endigu'yu fark eder. Gilgames'i yüreğinden vuracak
darbeyi bulmuştur. En güzel, en dişi davranışla)* : En-
gidu, kahraman Engidu, gel, bana gel!

GILGAMES *(korkuyla)* : Dur Engidu! Sokulma ona, o hiç-
bir kadına benzemez!

ENGİDU : Biliyorum Gilgames, biliyorum. *(Birkaç adım
atar.)*

GILGAMES *(bir çeşit ürküntü ile)* : Engidu! O Humbaba'ya
benzemez, göklerin boğasına da benzemez, o insanı
yakar, küleder.

ENGİDU *(Tanrısal bir ışılda gözleri kamaşmış gibidir)* : Bi-
liyorum Gilgames, biliyorum.

İŞTAR *(kışkırtıcı)* : Gel bana Engidu! Gel! Sana göklerin
egemenliğini vereyim.

ENGİDU *(kendini vermeye hazır)* : Göklerin egemenliği mi?
Bana vereceğin yalnızca bu mu İhtar? Benim istediğim
o kadar başka ki...

GILGAMES *(Engidu'yu yolu üstünde önlemeye çalışarak)* :
Yalan söylüyor Engidu, o vermez, yalnızca alır, senin
en sona sakladığını en önce alır.

ENGİDU *(durur)* : Biliyorum Gilgames, biliyorum. *(Gilga-
meş'e yarı döner dudaklarında garip bir gülüş vardır.)*

Ama ben bir Tanrı olmadığımı da biliyorum. Sana yoldaş olamayacağımı da. (İçindeki gizi belli edercesine:) Bak, gökyüzünde bulutlar toplanıyor, fırtına nereyeysen kuduracak. (Bir coşku içinde:) Tanrılar bir kurban istiyor Gilgameş. (İştar'a dönerek:) Hem de böylesi güzel bir törenle.

(Bulutlar hızlı hızlı toplanırlar, fırtına uğultusu içinde ilk şimşek, arkasından gök gürültüsü, sahne daha da kararır.)

İŞTAR (saçları rüzgardan savrulurken büsbütün göz kamaştırıcı bir güzelliğe bürünmüştür) : Engidu! Gel sana kendimi vereceğim!

GILGAMES (Engidu'nun önüne atılır, onu kucaklar) : Gitme! Gitme kardeşim! Mert Engidu'm! (Sesinde dayanılmaz bir acı vardır.) Bak biz dostluğumuza doymadık daha.

ENGİDU (önünde dize gelmiş olan Gilgameş'in saçlarını okşayarak) : Ve o dostluğun denenmesi günü geldi. (Eğilir, Gilgameş'in gözleri içine bakar.) Nin-Sun'a söz vermiştim Gilgameş, hatırlıyor musun?

(Yeniden fırtınanın uğultusu.)

GILGAMES : Ya ben? Sensiz ben ne yapacağım, Engidu'm, dostum, kardeşim! (Bir ağıt sesiyle:) Çöllerin parçası Engidu'm, dağlarda yaban eşekleri kovalayan katırcıgım!..

ENGİDU (dimdik bir heykel gibidir) : Benim düştüğüm yere sen daha sakınarak basarsan Gilgameş, bırak beni.

(Fırtına artık son şiddetini bulmuştur, ağaçları kökünden söküp atmak istercesine saldırmaktadır.)

İŞTAR (kışkırtıcı) : Engidu! Gel bana Engidu! Sana hiç tanımadığın zevkler tattıracağım.

GILGAMES (yeniden Engidu'yu önlemek için atılır) : Gitme Engidu, gitme, gitme... Dostluğumuzu hatırla!.. Onun üstünde ne olabilir?

ENGİDU (gözlerini İştar'dan ayırmaksızın) : O var Gilgameş! (İştar'ı gösterir.) Bak o var. Siz buna aşk diyor-sunuz.

GILGAMES (umutsuz) : Hayır, aşk değil, ölümdür bu Engidu, ölüm.

ENGİDU (sesi fırtınanın gürültüsü içinde kaybolarak) : Aşk ya da ölüm... İkisi de bir şeyi bitirir, bir şeyi başlatır. (Gilgameş'i yana doğru iter.) Bırak beni dostum! Ben en güzelini seçtim.

(Kendini İştar'ın kolları arasına atar, o anda bir şimşek parıltısı içinde Engidu'nun cansız olarak İştar'ın önünde yere yıkıldığı görülür. Gök gürültüsü. Daha sonra fırtınanın uğultusu ve bulutların karartısı...)

GILGAMES (korkunç bir çığlıkla) : Engidu, Engidu!..

(İştar'dan kahkahalar.)

(Fırtınanın uğultusu.)

GILGAMES (çırpınarak) : Hayır olamaz bu, Tanrılar bu kadar kalpsiz olamaz. Bir korkulu düş bu değil mi İştar? Bir korkulu düş bu!...

İŞTAR (fırtınanın uğultusuna karışan kahkahalarla) : Hayır gerçek Gilgameş, sana söylemiştim, haber vermiştim sana. Sen dinlemedin, düşmanlığımı istedin.

GILGAMES (İnanmaktan korkarak) : Hayır İştar! Hayır, o senin soluğunla solacak bir çiçek değil.

İŞTAR (yürek soğutmak istercesine) : Öyleyse gözlerinle gör Gilgameş! Gözlerinle gör de inan!

(Eteklerine kenetlenmiş olan Engidu'nun parmaklarını çözer, kol kendi ağırlığıyla düşüverir.)

GILGAMES (yürekte bir haykırışla) : Engidu'm! Yiğit kardeşim! Çöllerin parçası Engidu'm! Uyan artık! (Engidu'nun yüzünü avuçları içine alır.) Eğer istediğin sevgi ise, kim seni benim kadar sevebilir? Hiç kimseyle bölüşmeye razı olmadığı yüreğini kim böyle tümüyle sana verebilir? (Ağıt:) Engidu'm, Engidu'm çöllerde yaban eşekleri kovalayan katırcıgım!

İŞTAR (bu sevgi gösterisinden daha da kinlenmiştir) : O uyanmaz artık Gilgameş! Onun gözlerini ben kapadım. Söylemiştim sana. (Kışkırtıcı:) Şimdi de gülse-ne!..

(Fırtına artık durmuştur, hüzünlü bir sessizlik, bulutlar yavaş yavaş bir tarafa doğru akar, sahne yavaş yavaş aydınlanır.)

GILGAMES (Engidu'yu öperek) : Engidu'm! Yiğit Engidu'm! Aç artık gözlerini!.. Bak fırtına durdu. Nin-Sun yolunuza gözüyor.

İŞTAR (kışkırtıcı) : Haber vermiştim sana Gilgames! İçine öyle bir od düşüreceğim ki ta içinden tutuşacaksın demiştim. Sen inanmadın. (Üzgün:) Şimdi Gilgames, her şey bitti. (Sinsi:) Sıra sana da gelecek, o gün gelecek Gilgames, Engidu'nun ölümünü kıskanacaksın!

GILGAMES : Yalan Engidu! Sen ölmedin, sende de bende olan ölümsüzlükten bir parça var. Onlara duyduğum kinde sen yaşayacaksın.

İŞTAR (bir kahkaha atar) : Sen de öleceksin Gilgames! Tıpkı öldürdüğün Humbaba gibi, göklerin boğası gibi. Şimdi önünde yatan Engidu gibi.

GILGAMES (kudurmuşçasına) : Öyleyse sen de geber İhtar! Kendi ateşinle yan ve geber!

İŞTAR (geldiği tarafa doğru kahkahalarla uzaklaşırken) : Söylemiştim sana Gilgames, içine bir od düşüreceğim demiştim, yanacaksın demiştim, ölümünü kendin arayacaksın demiştim. (Sesi perde perde sönüp uzaklarda kaybolur.)

GILGAMES (yalnız kalmıştır, Engidu'ya sarılarak ağlar) : Engidu'm! Bak senin için ağlıyorum, demek ben de ağlayabilirmişim. Bu yenilmenin acısı değil, Engidu! Seni yitirmenin acısı... (İsyanla:) Hayır sen ölemezsin, beni düşmanlarımla tek başına bırakıp gitmek mertliğine yakışmaz senin.

(Çok uzaklarda bir şimşek çakar. Bulutların o tarafa doğru akışı.)

GILGAMES (karamsar) : Susuyorsun Engidu, o güzel gözlerin kapalı, bir daha açılmayacak. (İsyanla:) Hayır, hayır Tanrılar bu kadar acımasız olamazlar... Bana olan hınçlarını senden alacak kadar alçalamazlar... (Ellerini gökyüzüne kaldırır.) Tanrılar! Tanrılar beni

yendiniz, yıktınız beni, gelin ve benden alın alacağınızı, ama Engidu'mu geri verin.

(uzaklarda bir gök gürültüsü.)

GILGAMES (sesi yankılanarak) : Tanrılar! Tanrılar! Yenik düşenle böyle eğlenilmez, bu Tanrı'lığınıza yakışmaz sizin, gelin ve bana şartlarınızı getirin, en ağır şartlarınızı... Ama Engidu'mu geri verin! (Uzaklardan gök gürültüsü.)

GILGAMES (umutsuzluk kıranışıyla) : Anlıyorum az buluyorsunuz hâlâ! Önünüzde dize geiyorum! (Diz üstü düşer.) Yerlerde sürünüyorum! (Yerlerde sürünür.) Yüzümü gözümü topraklara sürüyorum! (Yüzünü gözüne topraklara sürer.) Beni ne kadar aşağı görmek istiyorsanız o kadar alçalayım! (Sesinde bir titreyiş.) Ama Engidu'mu geri verin! (Uzaklarda gök gürlemele-ri.)

GILGAMES (yavaş yavaş doğrulur) Bu haykırışlarımdan siz bıkacaksınız ama ben bıkmayacağım. (Ayakta dimdik, kolları gökyüzüne uzanmış:) Tanrılar, Tanrılar bu Tanrıca bir iş değil! (Meydan okurcasına kabırır.) Gelin ve benden alın alacağınızı, ama Engidu'mu geri verin! (Sesi yankılanır.)

(Ta uzaklarda bir asanın tik takları.)

(Gilgames karşılıksız kalan yakarışlarının ve meydan okumalarının sonunda tekrar diz üstü düşer ve çıkarır.)

(Kör, elinde asası aynı tepeceğin arkasında görünür, bembeyaz saçlı, bembeyaz sakallıdır, pek kılıksızdır.)

KÖR (asası ile basacağı yeri arayarak) : Bir çığlık işittim galiba, boğazlanan bir insanın çığlığı gibi.

GILGAMES (yüzünü yavaş yavaş köre doğru çevirerek) : Benim çığlığım ihtiyar, hayır hayır, boğazlanan bir insanın çığlığı değil, yenilmiş bir insanınki de değil, daha korkuncu, daha inanılmazı, Engidu'sunu yitiren Gilgames'in çığlığı...

KÖR (olduğu yerde durarak sesin geldiği yöne döner) :

Gilgameş sensin öyle mi? Yüzünü göremiyorum ama, seni acından tanıdım, Gilgameş!

GILGAMES (yanarak) : Engidu'mu yitirdim ihtiyar, onu Tanrılar aldı elimden. Beni dize getirmek için.

KÖR (çok gün görmüş insanların ağırbaşlılığıyla) : Hayır onu insanların sonu buldu Gilgameş, bir gün hepimizi yakalayacak ölüm, seni de beni de.

GILGAMES (inanmamış) : Beni de mi? Sabahtan beri bu ikinci uğursuz kehanet. (İsyarla:) Hayır hayır ihtiyar, ben de öleceksem bu dünya niçin yaratıldı?

KÖR (belirsiz bir eğlenişle) : Bir sümüklü böcek bile onu- kendi için yaratıldı sanır Gilgameş!

GILGAMES (inanmamış) : Ama bende bir şeyler var ki ihtiyar, onu Tanrılar ancak kendileri için saklarlar... Kendilerinden olmayanlarla paylaşmaya kıyamazlar... Ölümsüz değilse, içime sığmayan bu hız niçin? (Kabarır.) Bu Tanrılarınkine eş kuvvet niçin? Bana da sizdeki kadar yeterdi.

KÖR : İnsan olup da ölümsüzlüğün sırrına eren yalnız biri var Gilgameş. Utnapiştım. Ta o efsanevi tufandan gemisini, dışısını ve canını kurtardığından beri ölümsüz bir hayatı sürdürür gider. Ben de onu arıyorum Gilgameş, bana yoldaş olmak istemez misin?

GILGAMES : Sen de mi ihtiyar? Sen de mi? Hayatın hangi güzelliği kör gözlerini büyülemiş böyle? Bu bitkinlikle hayattan daha ne umabilirsin? (Uzanıp yatan Engidu'ya bir özlemle bakarak:) Bak, Engidu'ya ihtiyar! Nasıl da senin biraz daha çoğunu elde etmek için çırpındığın o ergilere küskün yatıyor. Bu hak mıdır? Reva mıdır bu? Sen biraz daha yaşamak için nasıl can atıyorsan, o da ölüme öyle koştu. (Ağlar.) Engidu'm! Benim mert arkadaşım! Dağlarda tek başına dolaşan, yaban eşekleri kovalayan katırcığım!

KÖR (kandırmaya çalışarak) : Gel benimle Gilgameş, insanların sonu, Engidu'nun sonu seni bulmadan yola çıkalım. Ben güçsüz, sakat bir insanım. Yollarsa korkulu... Belki günbatısına doğru yedi kez yedi dağ, yedi

kez yedi çöl, yedi kez yedi derya aşmaya gücüm yetmeyecek, ama sen gençsin Gilgameş. Ve Tanrıların hızı var sende. Neden Tanrıların sırrını da elde etmek istemiyorsun?

GILGAMES (karamsar) : Neye yarar? Bu dediğin şeyler bana Engidu'mu geri verebilir mi? O olmayınca yaşamdan tat alabilir miyim? Kadınların güzelliği başımı döndürebilir mi, kavgalardan zevk duyabilir miyim?

KÖR (kendi dünyasında) : Günbatısına doğru yedi kez yedi dağ, yedi kez yedi çöl, yedi kez yedi derya aşmakla da hiçbir şey bitmiş olmayacak. Bütün bunlardan sonra da Ateş deresi çıkacak karşına. Ben kutsuz, sakat bir insan, kendimi bu yola adadım. Gilgameş, biliyorum ki bu yollarda kaybolup gideceğim, ama sen...

GILGAMES (aynı özlemle Engidu'nun saçlarını okşar) : Senin hayat peşinde koşuşun gibi, o da gözlerini yumdu, ölüme öyle atıldı. Hayır, seninle gelemem ben. Utnapiştım'ın varsın orada dursun, Engidu'yu uyandırınca kadar haykırışlarım durmayacak benim. Onu benden çalan Tanrıları bıktırınca dek... (Ağır:) Engidu'm! Engidu'm! Dostum, kardeşim, dağlarda tek başına dolaşan, yaban eşekleri kovalayan katırcığım!...

KÖR (kandırıcı bir tatlılıkla) : İnsan ne için yaşar, düşündün mü hiç Gilgameş? Aşk için mi? Hangi kadın ihtiyarlamadı? Hangi kadın erkeğine yaşamı boyunca aynı kudurtucu isteği verdi? Arkadaşlık mı? İşte onun aşk kadar da vefalı olmadığını gözlerinle görüyorsun.

GILGAMES (anlamaya çalışır gibi) : Öyleyse?

KÖR : Öyleyse bir şey var, tek bir şey... Bu akış, senin aşk dediğin, dostluk dediğin ve daha bilmem neler dediğin, uğruna bunca acı çektiğin, bütün bu hafif şeyleri önüne katıp sürükleyen bu akış, ve onun hiç değişmeyen hızı... (Çok tatlı:) Onunla sürüklenip akarken sana hiç değişmiyormuş gibi gelebilir, hep aynı kıyı, aynı köpüklü dalgalar... Aynı pırl pırl sular... Bilmem anlatabiliyor muyum?

GILGAMESH (isyanla) : Hayır. Bu işime gelmez benim. Ben bu akışın kendisi olmak istiyorum, ona kapılmış dal değil. Tanrı'nın kendisi olmak istiyorum, kul değil.

KÖR (acıyarak) : Çok şey istiyorsun Gilgamesh! Gücün yetecek mi bari?

GILGAMESH (kabarır) : Bu kollar çok şeylerin üstesinden geldi ihtiyar! (Göğsünü yumruklayarak:) Bu yürek ve bu baş, Tanrıları kışkandırdı, onların hepsi geldi, hepsi geldi de benden Engidu'mu koparıp alabildiler...

KÖR (Gilgamesh'in can damarını bulmak istercesine) : Peki bu sana korku vermiyor mu?

GILGAMESH (bozulmuş) : Korku mu? Nasıl korku?

KÖR (yeniden aynı tatlılıkla) : Bu yalnız Engidu ile bitmeyecek ki. Çevrendekilerin birer birer, sapır sapır döküldüğünü göreceksin, sonra bir de bakacaksın ki seninle başlayanlardan kimse kalmamış, o zaman neler duyacaksın kim bilir? Belki de üşüyeceksin, sırtının ortasında bir ürperti dolaşacak. Sağın solun bomboş... O zaman Tanrılar bile seni uğraşmaya değer bulmayacaklar... O zaman seni onlardan ayıran gizi keşfedeceksin.

GILGAMESH : Bu giz nedir ihtiyar? Cevap ver bana, sen ki çok şeyler biliyorsun.

KÖR (çok önemsiz bir şey söz konusuymuş gibi) : Senin ölümlü, onların ölümsüz olmaları..

GILGAMESH (azıcık ürkmüş) : Ölmek! Hep aynı korkunç kehanet! (Gerçeğin korkusuyla:) Demek ben de öleceğim, tıpkı öbürleri gibi. Humbaba gibi, göklerin boğası gibi... Engidu gibi. (İsyanla:) Hayır! Yalan bu, öyle bir şey olamaz.

KÖR : Yalan değil gerçek, buna artık sen de inanıyorsun. Bak nasıl da korkuyorsun, rengin soluyor, ürperiyorsun!

GILGAMESH (ürküntü ile) : Bunları, bunları sen nasıl görüyorsun ihtiyar? Gözlerindeki karanlık?

KÖR : O karanlık aldatıcı ışıkların şerrinden koruyor beni. Gerçekleri görmek için gözden yana sıkıntım yok benim. Aklım gözlerimden çok daha iyi görür.

GILGAMESH (içten) : Beni korkutuyorsun.

KÖR : Hayatında ilk kez değil mi?

GILGAMESH (içten) : Hayır! (Bir an duraklar.) Bir kez daha korkmuştum, az önce, onun, İhtar'ın önünde... Hem bu korkudan da başka bir şeydi. Yenileceğimi sezme-ye başlamıştım tam da.

KÖR (ilgilenmiş) : Sonra?

GILGAMESH (Engidu'ya döner) : İşte o anda Engidu yetişti, yenilginin kıyısından geri çevirdi beni. Ölümüyle. (Anılarına kaptırmıştır kendini.) İkimizden birinin kurban olması günü geldi demişti bana. (Ağlar.) Tanrılar, Tanrılar onu aldınız benden, benzerini bir daha yaratamayacağınız insanı aldınız elimden. (Her şeyi kabullenmiş.) Onu bana verin ve her şeyimi alın. (Bu insanca kabulleniş ona Tanrı'lık iddialarından daha fazla yaraşmaktadır.) Beni bir sinek kadar güçsüz kılin, fakat onu verin bana! (Hıçkırma hıçkırma ağlar.)

KÖR (şaşırmış gibi) : Ağlamak neye yarar ki? Hele insan kaybettikten sonra. (Kandırıcı bir sesle:) Gel benimle, Utnapiştım'i beraber arayalım.

GILGAMESH (inatçı) : Hayır, kaybettiğime inanmıyorum, Tanrıların acıma duygusu yoktur, biliyorum, ama bu mertçe bir dövüş olmadı, benim istediğim dişe diş bir kavga, böyle kahpececi değil.

KÖR (garipser) : Ne tuhaf hâlâ umabiliyorsun?

GILGAMESH (kendi dünyasında) : Onlar beni dize getirmek istemişlerdi. (Dize gelir.) İşte dize geliyorum. Onlar beni kaldırmadıkça kalkmayacağım. Ta ki benim bu alçalışımından onlar utansınlar... (Yeniden bir umutla göklere doğru uzanır.) Tanrılar, Tanrılar!.. Engidu'mu verin bana geri! (Sesi uzaklarda yankılanır.) Benim dostum! (Ağır.) Dağlarda tek başına dolaşan, yaban eşekleri kovalayan katırcıgım!.. Eyy çölün parçası, dostum, Engidu'm, yoldaşım!..

(Hıçkırır hıçkırır ağlar.)

KÖR (kendi kendine) : Çıldırılmış, ben gideyim. (Öbür yana doğru yürür. kaybolduktan sonra asasının tik takları uzun zaman duyulur.)

GILGAMES (yalnız ve kendini anılarına kaptırılmış) : Biz istegimize kavuşmuş, dağlara tırmanmıştık, gökyüzünün boğasını yakalamış öldürmüştük. Kimsenin ulaşamayacağı yerlere ulaşmış, Humbaba'yı yok etmiştik, dağların yamaçlarında aslanlarla boğuşmuştuk... (Ağıt:) Eyy çölün parçası, dostum, yoldaşım, Engidu'm, (Engidu'ya sarılarak ağlar.) Dağlarda tek başına dolaşan, yaban eşekleri kovalayan katırcığım... (Hıçkırır hıçkırır ağlar.)

(Gök gürler. Bir şimşek parıltısı.)

PERDE

DÖRDÜNCÜ PERDE

(Utnapiştım'ın mağarası önü. Mağara sahnenin sağ arka köşesine oturtulmuştur. En arkada insana uzaklık duygusu veren dalgalı bir araziden sonra mor dağların gölgeleri... Şurda burda sivri sivri kayalar... Bir patika o mor dağlardan iner ve birden kesiliveren bir yar dibinde birden kaybolur. Bu yar dibinde Ateş Deresi'ne ait alevlerin kaynaştığı görülür, sonra bu yar dibinden çıkan bir başka patika Utnapiştım'ın mağarası önüne çıkar. Bu yol Gilgames'i Utnapiştım'e getiren yoldur.

Mağaranın önünde küçük bir açıklık. Utnapiştım yeni bir balık ağı örmektedir, karısı mağaranın önünde sırtını mağaranın duvarına dayamış, kocasına bakmaktadır. İlcisinin de yüzlerinde bir sıkıntı, bir hoşnutsuzluk.)

UTNAPIŞTİM'İN KARISI : Hâlâ uyuyor, bugün yedinci gün...

UTNAPIŞTİM (belirsiz bir sıkıntı ile) : Uyanacak, uyanacak artık karıcığım ama...

UTNAPIŞTİM'İN KARISI (biraz sert) : Niçin ona apaçık söylemedin gerçeği?

UTNAPİŞTİM (*üzgün*) : Bazı gerçekler var ki karıcığım, sırf başkaları tarafından bulunmuş oldukları için inandırıcı değildir. (*Filozofça ve biraz da babacan:*) Ancak insan kafasını çarpıp kırdıktan sonra taşın sert olduğuna inanır.

UTNAPİŞTİM'İN KARISI (*kocasına doğru birkaç adım atar*) : Ama uyanışı pek acı olmayacak mı Utnapiştım?

UTNAPİŞTİM (*filozofça*) : Bütün uyanışlar biraz acıdır karıcığım, hele düşlere kanıksanmamışsa.

UTNAPİŞTİM'İN KARISI (*Utnapiştım'ın tam arkasında durur. Elini kocasının omuzlarına koyarak*) : Nasıl konuşacaksın onunla?

UTNAPİŞTİM (*sinirli*) : Bilmiyorum. (*Kendini toparlamış:*) Bilmiyorum. (*Üzgün:*) Zavallı çocuk, o kadar da çok şeyler umuyor ki...

UTNAPİŞTİM'İN KARISI (*kocasının önüne geçer, karşısında durur, gözlerinin içine bakarak*) : Bütün insanlar böyle midir Utnapiştım?

UTNAPİŞTİM (*filozofça*) : Hayır, bazıları... Tanrıların özene bezene yarattıkları... (*Yerinden kalkıp biraz daha öteye geçip oturur, ipini ilmikler.*) Dünyamızın tarihi o kadar yeni, o kadar heyecansız ki karıcığım, zaman zaman Gilgameş gibiler de gelip geçmeseler ne olur bilmem. İnsanların geleceği için her kuşakta biri Gilgameş'in yetişmesi gerek karıcığım. Bir Gilgameş gelmeli ki atalardan kalma o eski boş inançlar yıkılmalı. ilerlemeyi köstekleyen zincirler kırılmalı, insanlar bulduklarıyla yetinemez olmalı ve o büyük, o korkunç karanlıklara atılabilecek tutkuyu ve gücü bulmalı... (*Yeniden çalışmaya koyulur.*)

UTNAPİŞTİM'İN KARISI (*acılı*) : Ama bu atılış, bu atılış çok boşuna olmadı mı Utnapiştım?

UTNAPİŞTİM (*bir an işini bırakır, karısının yüzüne biraz şaşalamış bir yüzle bakar*) : Hiçbir atılış boşuna değildir karıcığım! Gilgameş kendi için, kendine yarayacak hiçbir şey bulamadı ama, hiç olmazsa yeni atılışlar için bu yönü kapadı. Onun yuvarlandığı yere on-

dan sonrakiler daha sakınarak basarlar... Yarın bir başka Gilgameş, öbür gün daha başka bir Gilgameş insanlara ışık tutacak, hız verecek... (*Bir an sustuktan sonra:*) Bir gün gelecek karıcığım, insanlar Tanrılara değil, Gilgameş'lere inanacak. İşte o gün Gilgameş'in burada yitirdiği bu savaş boşuna olmayacak. (*Yeniden susar. sonra tuhaf bir kuruluşla..*) Gilgameş biraz da bizim için savaşıyor karıcığım.

UTNAPİŞTİM'İN KARISI (*şaşalamış*) : Öyle ya, ne tuhaf!.. Sende Tanrıların ölümsüzlüğü var, ama gözün hep yerde, hep aralarından çıktığın insanlarda. Hiçbir zaman Gilgameş kadar Tanrılara benzemedin.

UTNAPİŞTİM (*üzüntülü*) : Doğru. Gilgameş'in de sonu ötekiler gibi. Oysa gözü hep göklerde. Yalnız içindeki hız, o Tanrılara vergi hız değil midir ki onu böyle büyük karanlıklar boyunca koşturuyor. İşte senin bende bulamadığın o anlatılması güç şey bu... Bu kendine inanış, bu özgürlük sarhoşluğu... Bu zamana ve mekâna sığamayıp. Nasıl diyeyim bu... (*Bir anlatım güçlüğü duyarak susar, az sonra yeniden:*) Bir gün gelecek karıcığım, insanlar bizi bu çekildiğimiz köşede yaşarken unutacaklar. Ama onlar, bu atılışların kahramanları unutulmayacak...

UTNAPİŞTİM'İN KARISI : Ama yine de acıyorsun Gilgameş'e.

UTNAPİŞTİM (*yeniden yer değiştirir*) : Onun insan yazgısına acıyorum. (*Elinden işini bırakır.*) Biraz sonra uyanacak, onu gelecek kuşakların alkışlarıyla avutabilir miyiz dersin karıcığım?

URŞUNABİ (*sırtında kocaman birkaç sırıkla girer*) : Dönüş için sağlam kürekler hazırladım Utnapiştım. Sağlam ve hafif. (*Kaygılı:*) Nasıl hâlâ uyuyor mu?

UTNAPİŞTİM (*huncunu alacak birini bulmuşçasına*) : Ah Urşunabi! Sana nasıl ileneyim bilemiyorum. En güvendiğin rüzgârlar seni aldatsın, sığınmak istediğin kıyıları seni aldatsın, yelkenlerini şişirecek rüzgâr bulamaz ol!

URŞUNABİ (*türkək*) : Niçin bana böyle ileniyorsun Utnapiştım, suçum ne benim? (*Sırıkları usulca yere kor.*) Onu Ateş Deresi'nin kıyısında oturmuş ağlarken gördüm. (*Acımuş:*) Yüzü erimiş, solmuş, bitmişti. Çelhresi sıcaktan ve ayazdan kavrulmuştu. (*Sesini değiştirerek:*) "Hey Gilgameş" dedim. "Tanrıların asi kahramanı... Humbabaların, gökyüzü boğalarının yenilmez galibi! Ne oldu sana, nerede bıraktın sana inanan bağı yanık insancıklarını? Yüzünde sana yakışmayan bir korkunun gölgesi var." (*Yeniden sesini değiştirir.*) "Korkuyorum Urşunabi, korkuyorum" diye hıçkırdı. "Ben Tanrıların yumruğundan değil, düzeninden korkuyorum. Sırtımın ortasında dolaşan ürperti boşuna değil. Biz Engidu ile istediğimize kavuşmuş, kimsenin ulaşamadığı yerlere ulaşmış, Humbaba'yı yok etmiştik. Dağların yamaçlarında aslanlarla boğuşmuştuk ve şimdi korkuyorum. Çünkü bu kez düşmanım önümde değil Urşunabi, arkamda... Aydınlıkta değil Urşunabi, karanlıkta. Ona ölüm diyorlar... Engidu'mu kahpece vuran ölüm. Onun için altı gün altı gece ağladım, gün üstümde altı kez doğdu ve battı, yedinci gün Engidu'nun burnundan kurtar düşünüyordu. İşte o zaman sırtımın ortasında bu ürpertiye duydum. Bu korkunun ta kendisiydi Urşunabi, ta kendisi. O zaman oradan kaçtım, körün verdiği, ipuçlarını değerlendirerek buraya dek geldim, şimdi sıra sende Urşunabi!"

UTNAPIŞTİM (*sert*) : Onu geriye çevirmek için yapabileceğin bunca şey varken.

URŞUNABİ : Hepsini denedim Utnapiştım, hepsini denetim. Hiçbiri fayda vermedi. "Küreklerim kırık" dedim, beş kere on iki endaze uzunluğunda yüz yirmi tane kürek kesip bana getirdi. "Hastayım" dedim, kayığı kendisi Ateş Deresi'ne indirdi ve kürekleri birer kez kullanarak kayığı bu kıyıya o yanaştırdı. Senin buyruğun da böyle değil miydi?

UTNAPIŞTİM'İN KARISI (*arabulucu*) : Onu sanki sen de denemedin mi Utnapiştım?

UTNAPIŞTİM (*homurdanarak*) : Denedim. Keşke denemez olsaydım. (*Karısına, biraz öfkeli:*) Sen bugünkü tayınını da götürüp yanına koyuversene karıcığım, neredeyse uyanacak.

UTNAPIŞTİM'İN KARISI (*şaşalamış*) : Neden sanki böyle yapıyoruz Utnapiştım? Uykuda geçirdiği altı gündür, tayınını götürüp götürüp başucuna koyuyoruz?

UTNAPIŞTİM (*filozofça*) : İnsanları iyi tanırım karıcığım. Kavgacı, gürültücü olurlar... Böyle yapmasak nasıl inandırırız onu? Bu altı güne, uykuda geçirdiği bu altı güne.

UTNAPIŞTİM'İN KARISI (*mağaraya doğru yürürken*) : Gideyim öyleyse. (*Mağaranın ardında kaybolur.*)

UTNAPIŞTİM (*kölesinden özür diler gibi*) : Onu böyle görmek bana dokundu da, sana ilenişim ondandır. Ama biraz sonra uyandığı zaman onu gökyüzünden yere indirmek daha da güç olacak. (*Acılı:*) Gilgameş, kutsuz çocuk, sen dönüş yolunu kapadın. İnsancıklarına bu yenilgiyle dönemezsin. (*Urşunabi'ye döner, Gilgameş'e acıkmaktadır. Fakat yine de onu kıskanır gibidir.*) Hem insalardan, hem de Tanrılardan uzak, insanlarla Tanrılar aranda, tek başına yaşamak ne demektir bilir misin?

URŞUNABİ: Ben ancak bana yetecek kadarını anlarım Utnapiştım.

UTNAPIŞTİM (*sırtında bir ürpertiyle*): Offf... İnsan yalnızlığını nasıl da bütün şiddetiyle duyar. Bu bütün Gilgameş'lerin alinyazısıdır. (*Filozofça:*) Kazansın, kazanmasın, bütün Gilgameş'lerin. Onlar, orada, itildikleri gökyüzünde bir çeşit tapınmayla seyretilirler... Ama bu tapınmaya benzer duyguda öyle bir gizli korku, öyle bir gizli kıskançlık vardır ki Urşunabi, her zaman Gilgameş'lerle biz insanlar arasına girecektir.

URŞUNABİ (*birdenbire heyecanlanmış*): Hah, işte o da uyanmış geliyor.

(*Mağaranın önünde Gilgameş görünür. şaşkındır, çok parlak bir ışıktan gözleri kamaşuyormuşçasına çevre-*

sini süzer, arkasında da Utnapiştım'ın Karısı vardır. Acılı bakışlarla Gilgameş'i kollamaktadır.)

UTNAPIŞTİM (inandırıcı olmayan bir kayıtsızlıkla) : Burada uyanmanı bekliyordum.

GILGAMES (çevresinde birşeyler araştırır gibi) : Uyanmak mı? Uyanmak için uyumuş olmanı gerek Utnapiştım? Oysa siz beni mağarada bırakıp çıkalı çok olmadı.

UTNAPIŞTİM (acı acı gülererek) : Çok olmadı mı Gilgameş? (Örmekte olduğu balık ağını gösterir.) Bak, ben yepyeni bir balık ağı ördüm. Urşunabi yüz yirmi tane küreklik ağaç kesti, biçti, boyadı, götürüp ırmağın kıyısına bıraktı, gün altı kez üstünde doğdu ve battı, karım altı günlük tayınımı götürüp başucuna bıraktı, bütün bunlar sen uyurken oldu.

GILGAMES (ürkmüş) : Yalan!

UTNAPIŞTİM (elindeki işi bırakır, yavaş yavaş doğrulur) : Gerçek olduğunu biliyorsun Gilgameş! (Gilgameş'e doğru birkaç adım atar.) Sana bunu düpedüz de söyleyebilirdim, ama sen kendin bu gerçeğe eresin istedim. (Bir baba duyguluğu ile Gilgameş'i omuzlarından kavrar, tatlı bir sesle:) Senin damarlarındaki kan, insan kanı Gilgameş! Şamaş anneni o insan eli ulaşmaz hücrelerinde yoklamaya gittiğinde, Tanrı'lık niteliklerini bir yana koymuştu. Nin-Sun'un eline değen el, o an Güneş Tanrısı Şamaş'ın eli değil, tıpkı kendi gibi bir insan eliydi.

GILGAMES (kendini aldatmak istercesine) : Yalan!

UTNAPIŞTİM (karısına) : Gilgameş'in altı günlük tayınlarını getirsenel!

(Utnapiştım'ın Karısı mağaraya doğru yürür.)

UTNAPIŞTİM (hep Gilgameş'in gözleri içine bakarak) : Bunu sana ilk gün de söyleyebilirdim, ama inanmayacaktın sen, mutlaka bir kanıt isteyecektin. İşte o kanıt ortada. Senden altı gün altı gece uyanık kalmanı istedim. Oysa sen altı gün altı gecedir uyuyorsun.

GILGAMES (ne söyleyeceğini bilmez bir halde) : Yalan!..

(Utnapiştım'ın Karısı gelmiştir, eteğindeki tayınları Gilgameş'in önüne boşaltır.)

UTNAPIŞTİM (Gilgameş'e) : Haydi Gilgameş, tayınlarını saysana, (En bayat ekmeği gösterir.) Birinci ekmeğin kupkuru. (İkinciği uzatır.) İkincisi büzülmüş. (Üçüncüyü uzatır.) Üçüncü yaş. (Dördüncüyü uzatır.) Dördüncü küflenmiş. (Beşinciği uzatır.) Beşinci ağarmış. (Altıncıyı uzatır.) Altıncı bayat. (Yedinciği uzatır.) Yedincinin ise buğusu üstünde.

(Gilgameş inanmıştır, devrilircesine yere çöker başını avuçları arasına alır ve ağlar.)

UTNAPIŞTİM (Gilgameş'in saçlarını okşayarak) : Ağla Gilgameş, ağla! Ah bu insan gözyaşları!.. Ne kadar da sıcak! İşte seni Tanrılardan ayıran bir ayırım daha.

GILGAMES (başını şiddetle Utnapiştım'e doğru kaldırır, isyanla) : Ya sen? Sen nesin Utnapiştım? Tanrı mı? İnsan mı?

UTNAPIŞTİM (tatlılıkla) : Bir insan Gilgameş, hem de önemsiz bir insan.

GILGAMES (sinirli) : Peki neden? Neden Tanrılar seni seçti? Bu gizi saklamak için?

UTNAPIŞTİM (aynı tatlılıkla) : Çünkü bu giz senin gibilerin elinde Tanrılara çevrilmiş bir silah olabilirdi. Çünkü bu gizi taşımaya senin gücün yetmezdi. Ben bu yükü böyle en son güne dek taşımak zorundayım.

GILGAMES : Öyleyse bir çeşit tutsaklık bu Utnapiştım?

UTNAPIŞTİM (acı acı güler) : Ne sandın ya? (Kaskatı bir yüzle:) Çevrende her şeyin yavaş yavaş değiştiğini görüyorsun, bir fidana bağlanıyorsun, büyüyor, ağaç oluyor, sonra bir gün karşına cansız bir kütük olarak çıkıyor, dağlar ufalıyor, dereler kuruyor, çevrende sürekli bir değişme... Ve hepsi senden bir şeyler, bir şeyler alıp götürüyor. (Bıkkın:) İnsan yoruluyor Gilgameş! (Bir an susuş.) Her şeyin gelip geçici, her şeyin aldattıcı olduğu bir dünyada tek seyirci olarak yaşamak, ölenlerle kalanlar arasında biteviye kendini dilim dilim bölmek, isyan duymadan, acı duymadan

bunu yapmak pek zor. Her gün biraz daha eskidiğini fark etmek ve yenileri hiç değişmeyen bir hoşgörü ile karşılamak. Her gün parça parça ölmek ve bu ölü taraflarını hiç acı duymaksızın, tıpkı bir ağacın ölü yapraklarını silkip atışı gibi silkip atmak! Onların arkasından ağlamamak, yanmamak!.. Ne demektir bu, anlayamazsın.

GILGAMES (ağırbaşlı bir acıyla) : Ama bu gizi isterim ben Utnapiştim! Bu gizi isterim ben. (Yüzü allak bullak olmuştur.) Evet bir silah olarak kullanacağım onu. Evet Tanrıların önüne dikileceğim onunla. (Bir heykel gibi dimdiktir.) Varsın o zaman hepsi birleşsinler bana karşı. Korkmam ben Utnapiştim. Bana şimdi bu kadar utanç veren bu duyguyu da onlar gibi yenebilirim. (Utnapiştim'e yalvararak:) Ah Utnapiştim, bu giz gerekli bana, anlıyor musun, bu giz gerekli bana.

UTNAPIŞTİM (çaresizliğini iyiden iyiye duymaya başlamıştır) : Ben önemsiz bir insanım demiştim sana. Ve severim seni. Ama verilmiş bir sözüm var benim, Tanrıların gizini yalnız Tanrı olanlara açabilirim. Sen bir Tanrı değilsin Gilgames!

GILGAMES (o eski gösterişinden ve büyüklüğünden hiçbir şey kalmamıştır. Şimdi acı çeken bir insandır o) : Engidu gözlerimin önünde öldü Utnapiştim! (Dövünerek:) Mert Engidu'm, yiğit Engidu'm!.. (Ürküntü ile:) Onu İştar'ın ateşi yaktı. Ve bu az ötemde oldu benim. Onu uyandırmak için altı gün altı gece feryat ettim, ağladım. (Yumruklarıyla gökyüzünde görünmeylen birilerini tehdit edercesine:) Ah gökler, gökler hiçbir zaman bu kadar sağırlaşmadı, bu kadar boşalmadı... (Başını avuçları arasına gömer.) Sonunda inandım, Utnapiştim sonunda inandım. (Hıçkırır) İşte o zaman sırtımın ortasında bu korkunç ürpertiye duydum. (Acısı dayanılmaz bir hal almıştır.) Ben artık bu korkuyla bir Humbaba'nın karşısına değil, bir yırtıcı kurdun bile karşısına çıkamam. Ben kendime olan güvenimi yitirdim. (Bir özleyiş acısıyla:) Ah Utnapiştim! Engidu hiçbir zaman böyle alçalmadı, küçülmedi, ölürken

bile cesurdu, güzeldi, görkemliydi... Ölüm korkusu nedir bilmedi o. (Hıçkırır:) Bu gizi isterim ben Utnapiştim! Bu gizi isterim ben!..

UTNAPIŞTİM : (Gilgames'i süzerek) : Yalnız Tanrıların karşısına dikilmek için mi Gilgames! Yalnız Engidu'yu geriye isteyebilmek için mi? Hayır Gilgames, inandıramazsın beni. Bir şey var ki: Senin kendinden bile gizlemeye çalıştığın bir şey. Seninle daha birçok gerçeklerin arasına giriyor. Sen onu, İştar'ı seviyorsun Gilgames!

(Gilgames itiraz edercesine hıçkırır.)

UTNAPIŞTİM : O bir Tanrıca, sen ise bir insan. Ona ancak bir Tanrı yaklaşabilir. Hiçbir insan İştar'ın ateşine dayanamaz. Hatta o insan sen olsan bile. Öyle değil mi Gilgames? Doğrusunu söyle bana.

(Gilgames hıçkırır)

UTNAPIŞTİM (anlayışlı) : O da seni seviyor Gilgames. Çılgınlar gibi seviyor... O kadar istiyor ki, senin bir insan olduğunu, ateşine dayanmayacağını unutuyor.

GILGAMES (inler gibi) : Bu giz gerek bana, bu giz gerek bana...

UTNAPIŞTİM (yüzünü ve kendini gizlemek istercesine) : Sen bilir misin bu giz için ben ne yaptım? İnsancıklarımı nasıl aldattım? Tanrıların korkunç yazgılarını nasıl gizledim onlardan?.. Onlar az sonra, kopacak fırtınadan habersiz eğlenirlerken, günlük hayatlarını yaşarlarken, yerlerken, içerlerken, günah oyunlarını sürdürüp giderlerken, ben gemimin kaburgasını meydana getirmeye çalışıyordum. Onlar bu yaptığımın ne olduğunu sordukları zaman bile sustum hiçbir şey söylemedim. Başları üstünde salınıp duran o büyük yıkımın belirtilerini gizledim onlardan... Hatta babam Şurippak Kralı Ubar Tutu'dan bile... Çünkü Tanrılar bana böyle buyurmuşlardı. Ve bu onların beni ilk denemeleriydi.

GILGAMES (büyümüş gözlerle) : Hayır... Bu olamaz, yapamazsın bunu. Bu Humbaba'yı öldürmekten, gökle-

rin boğasını yok etmekten, hatta Endigu'yu yitirmekten daha korkunç.

UTNAPİŞTİM (*acı anıların pençesinde kıranarak*) : Sonra gemimin bordasını hazırladım. Gemiye altı kat yaptım, alt ve üst güvertelerini yediye böldüm. Ambarı da do-kuza... Ortasına su kazıkları çektim. Bana en güç gelen gemiyi kızaktan indirmek oldu, bir nevrüz bayramı günü, ben, karım, bana ve Tanrı'ya bağlı olanlar, ge-miye doluştuk, biz gemiye girer girmez Fırtına Tanrı-çası Adât gürledi, Harp ve Hastalık Tanrısı İra bütün bentlerin kapılarını çekti. (*Hâlâ o günlerin dehşetini yaşıyormuşçasına*.) Diğer Tanrı'cıklar da ellerindeki yanarcalarla ülkeyi kana ve alev rengine buluyorlar-dı... Fırtına memleketi bir çanak gibi parçaladı. Tan-rılar bile kudurttukları fırtınadan ürkmüş, gökyüzü-nün en erişilmez yüksekliklerine sığınmışlardı. (*Gil-gameş'e döner, işleyici bir bakışla*) Sen böyle bir kıyı-ma böyle bir yıkıma seyirci kalabilir miydin Gilga-meş?

GILGAMES (*ıstıraptan boğulurcasına*) : Hayır Utnapiştım, hayır! İstemem gizin senin olsun. Onu sakla, aldattı-ğın insanların ilenci pahasına sakla! (*Gururlu*.) Engidu bu pahaya elde edilmiş gizle kendini kurtarmamı is-temez.

UTNAPİŞTİM (*bir yargıç önündeymiş gibi anlatmaktadır*): Fırtına altı gün altı gece sürdü, sonunda tek canlı olarak, ben, karım, bir de kölem Urşunabi kalmıştık. Teknem beni bu dağ başına atmıştı. Benden üreyenler bütün dünyaya yayıldılar... Ama ben Tanrıların buy-ruğunu dinledim burada kaldım. Benim kanımdan, benim canımdan olanlara bile söylemedim gizimi... Onlar her nereye gittilerse ölümlü tohumlarını serpe-rek çürüdüler. Onların içinden karşıma dikilip ben-den hesap soran ilk insan sensin. Böyle bir gizi ger-çekten seninle paylaşabileceğime inanıyor musun Gilgameş?

GILGAMES (*vahşi bir haykırışla*) : Yeter!.. Yeter!.. Gizin de senin olun, köleliğini yaptığın Tanrıların da!.. (*Gurur*-

lu.) Bende olan bana yeter. (*Yoksulluğu ve acısı onu Tanrılaştırmış gibidir*.) Ruhumdan taşan, içime sığ-mayan o hız yeter. (*Bir iğrenme duygusuyla*.) Beni senden ve senin gibilerden ayıran o anlatılmaz şey!.. (*Kıyıya doğru koşmaya başlar*.)

UTNAPİŞTİM (*arkasından, imrenişle*) : O şey senin özgür-lüğündür Gilgameş!

GILGAMES (*durur, göğsünü alabildiğine tertemiz hava ile doldurur*) : Bir Tanrı olmadığını anlıyorum, ama bir köle olmadığını, olamayacağımı da... (*Yımrıklarının gökyüzüne doğru sallayarak*.) Tanrılar!.. Beni yendi-niz, ama köle kılamadınız! Bana korkunun ne oldu-ğunu öğrettiniz, ama ihaneti asla!.. (*Geriye döner*.) Utnapiştım bu güzel gerçeği sana borçluyum. Şimdi anlıyorum ki aradığım şey, senin bu kadar korkunç bir ihanet pahasına elde ettiğin giz değilmiş. Ben aradığımı buldum Utnapiştım, ben aradığımı bul-dum. (*Bir veda işareti yapar ve yeniden koşmaya başlar*.)

UTNAPİŞTİM (*imrenişle*) : Senin şu özgürlük sarhoşluğuna ne imreniyorum bilsen.

GILGAMES (*yolu üstündeki yalçın kayanın üstüne çıkmış-tır, orada Tanrılara en yakın dorukta, pırıl pırıl bir yüzle, pırıl pırıl bir sesle*) : Evet özgürlük sarhoşluğu, Utnapiştım, iyi bildin, özgürlük sarhoşluğu... Başka şey değil bu. (*Azıcık üzgün*.) Belki ayıldığında yor-gunluğumu daha iyi anlayacağım. (*Birkaç adım daha atmak ister, ama o kadar yorgun düşmüştür ki olduğu yere yığılıverir*.)

UTNAPİŞTİM (*Urşunabi'ye*) : Dönüş hazırlığın boşa gidecek Urşunabi. Haydi çekilelim. (*Karısının omuzlarına tut-tunarak mağaraya girer, Urşunabi ise mağarayı dola-nan patika kaybolur*.)

(*Bir an sessizlik, neden sonra*.)

ŞAMAŞ'IN SESİ (*çok uzaklardan geliyormuş sanısını veren ses*) : Gilgameş, Gilgameş!.. Ben Şamaş, senin baban! Beni duyuyor musun?

GILGAMES (güçlkle başını kaldırır ve boş gökleri arar):
Baba, babacığın!..

SAMAS (tatlı) : Gılgames, oğlum o kadar yoruldu mu?

GILGAMES (boğuk) : Hem de nasıl! Nem de nasıl! (Gücen-
mis.) Ah baba, nedendi bu, nedendi bu?.. Niçin ara-
larına attığınız insanlardan bu kadar farklı yarattınız
beni? Mademki sonum tıpkı onlarınki gibi olacaktı,
niçin kanına kendi kanınızı kattınız? Mademki gü-
cüm yetmeyecekti: niçin bu çılgın tutkuyu soktunuz
yüreğime? Mademki yargılarım gücendirecekti sizi,
niçin beni yargıç yaptınız? Mademki sonunda hepsini
alacaktınız, niçin verdiniz?

SAMAS : Ya sen? Mademki kazanamayacaktın niçin
meydan okudun?

GILGAMES (aynı gücenik sesle) : Ah babacığın, yoksul bir
çoban olsaydım, isteklerim de, acılarım da gücümü bu
kadar aşmazlardı, bu kadar yıkıcı olmazlardı.

SAMAS : Bu kadar gösterişli de olmazlardı.

GILGAMES : Ama neye yarar? Ben de gelip geçici olduktan
sonra...

SAMAS : Sen belki, ama senin büyük çilen, hayır! So-
nunda yenilmiş olsan bile kavgan hayır. Gelecek ku-
şaklar seni ve senin burada sona erecek yaşamını
destanlaştıracak, Gılgames, sen inandığın şeyler uğ-
runa seni yaratanlara kafa tutarsın. İnsanların en
güzel tarafını bulup meydana çıkararsın. İnsanları
Tanrılar katına yüceltmek isteyensin. Varsın yarı yol-
da kesilmiş olsun soluğun Gılgames! İnsanlar senin
gibileri anlayamazlar... Doğrudur, Aldatabilirler de,
ama, unutamazlar... O dev gibi sancıların hiç olmazsa
buna değmez mi Gılgames?

(Sahne yavaş yavaş kararmaktadır.)

GILGAMES (bitkin) : O kadar yorgunum ki, artık geriye
dönemem. Yolumda yürüyeceğim Şamaş, Engidu'nun
yürümüş olduğu yolda. (Birden bütün gücü ile doğru-
lur.) İstar, İstar seni bekliyorum! Bana bütün güzelli-

ğinle görün. Bana kollarını aç. (Aşk dolu bir sesle:) Al
beni İstar, al beni!

(Bir sessizlik. Sahne tamamen kararmıştır.)

GILGAMES : İstar, İstar aldanan benmişim, haklı olan da
sen. Bu aşka karşı boşuna direndim. Engidu'mu bu
uğurda verdim, bir gün onun ölümünü kıskanacağımı
söylemiştin.

(Sahne aydınlanır. İstar görünür.)

İSTAR : Beni çağıran sen misin Gılgames! (Acı bir sesle:)
Beni kovan da sen değil miydin?

GILGAMES : Ne budalaymışım? Bana vereceklerinin ya-
nında alacaklarının lafı mı olurmuş? İstar bağışla be-
ni!

(Doğrulur. İstar'a doğru birkaç adım atar.)

İSTAR (geriler) : Hayır Gılgames! Uzak dur benden, ben bir
ateşim, sadece yakan bir ateş... Hiçbir yiğit erişemedi
bana.

GILGAMES : Yan Tammuz, ya İşıllanu, ya Engidu?..

İSTAR (üzgün) : Hiçbiri Gılgames, hiçbiri... Onların hepsi
kendi hızlarının kurbanı oldular... Bana dokunur do-
kunmaz yandılar... Bu Tanrıların bana oynadıkları bir
oyun, ta ki kendilerinin, yalnız kendilerinin olayım
diye. Ve bir gün: İçinizde Tanrılara eş güzellikte ve
güçte birini seçtiğim zaman bu seçişin günahını ona
ödetirler...

GILGAMES (her şeye hazır) : Beni korkutamazsın İstar,
beni korkutamazsın! Çünkü seni seviyorum! (İstar'a
doğru birkaç adım atar.)

İSTAR (ürkek, geri sırtar) : Ah, şaşkın çocuk, anlamıyor
musun ki; seni korkutmak değil, kurtarmak istiyor-
rum. Çünkü seni o gelip geçici ten arzularının, o çılgın
istihanın üstünde gerçek bir aşkla seviyorum! İnsan
olduğunu anladığın ve bu insan yazgına razı olduğun
şu anda çok daha güzelsin Gılgames! Farkında mı-
sın?

GILGAMES (ıyıkarakarak) : İstar, İstar al beni!..

İŞTAR (çaresizlik içinde kıvrılarak) : Bana yasak edileni benden istiyorsun! Sana verebileceğim tek şey... (Eleriyiyle yüzünü kapar.) Oh Gilgameş, cecil yolumun üzerinden geçip gideyim!

GILGAMES (doğruca İhtar'ın üstüne yürürken) : İhtar, beni almak istemiyorsan, yolunun üstünde çiğne de geç! (Ona doğru birkaç adım atar.)

İŞTAR (bir çeşit ürküntü ile geri çekilir) : Dur, Gilgameş, yaklaşma bana! İstemiyorum, bana dokunmanı istemiyorum.

GILGAMES (sanki ilk kez çevresini saran güzellikleri fark etmişcesine) : Ne parlak bir sabah bu İhtar farkında mısın? Engidu'nun ölümü böyle olmamıştı, ölüm böylesi güzel bir günde kıyamaz insana. (Dermansız:) İhtar, İhtar yorgunum, kanımı tutuştur benim!

İŞTAR (biraz kaskıncı) : Sen beni değil, ölümü istiyorsun Gilgameş!

GILGAMES (soluk soluğa) : Hayır seni istiyorum, senin damarlarıma akıtacağın ateşi istiyorum, dudaklarıma sunacağın zehiri istiyorum! İhtar, İhtar seni istiyorum!.. Hayatımda senden güzel bir şey görmedim, al beni İhtar, al beni! (Ona doğru yaklaşır.)

İŞTAR (haykıracak) : Dur, Gilgameş! Cıldırдың mı sen? Bilmiyor musun ki bana dokunan yok olur.

GILGAMES : İhtar, kanımı tutuşturdun, artık kaçamazın benden!

İŞTAR (bir heykel gibidir) : Seni gerçekten seviyorum Gilgameş. Hayatımda ilk kez seviyorum. Düne dek senden almak istiyordum, verebileceğin her şeyi, ve bu her şeyin üstünde seni! Ama şimdi öyle değil. Bazen vermek de gerek. (Yalvarır gibi:) Ah Gilgameş! İnsanlık sana Tanrı'lıktan çok yaraşıyor. Seni şimdi daha az tutku ile, daha çok şefkatle seviyorum.

GILGAMES (kendinden geçmiş) : İhtar, içim alev alev, İhtar beni öp.

İŞTAR : Hayır, hayır yaklaşma bana, yalvarırımı yaklaşma!

Bazı şeyler var ki Tanrıların da gücü üstündedir Gilgameş, beni anla!

GILGAMES (tutkulu) : İhtar, bir öpücük, karşılığında hayatım!

İŞTAR (yavaş yavaş kendini sarmakta olan kadınca duygulardan kendini kurtarmaya çalışarak) : Ah, cıldırıyor ben Gilgameş, sokulma bana böyle! Soluğunun sıcaklığını üfleme bana! (Gilgameş yaklaşır. İhtar artık kaçınacak halde değildir. Bakışıyla, duruşuyla, bekleyişiyle tam bir dişidir o.) Kaç benden Gilgameş, kaç benden! (Ama bakışları gel demektedir.)

GILGAMES (sanki üst gelen kendisiymiş gibi yürür) : İhtar, İhtar!..

(İhtar'ın önünde durur, erkek ve kadın bakışların çatışması. Kendini İhtar'ın kolları arasına atar.)

(Birden göz kamaştırıcı bir ışıkla aydınlanır ortalık. Bu aydınlıkta Gilgameş'in yüzü İhtar'a, arkası seyircilere dönüktür. İhtar karşısında korkunç bir canavar görüyormuşçasına bir çığlık atar ve sonra o korkunç canavar tarafından kovalanıyormuşçasına kaçır.)

(Gilgameş korkunç bir çığlık koparır. Elini yüzüne götürür, kıvrılır. Utnapiştım yanına gelip diz çöker.)

UTNAPIŞTİM : Diz çök Gilgameş, diz çök! Ruhunun selametine kadar her şeyini yitirdin, bir de sabretmeyi, şükretmeyi dene.

GILGAMES (İkâçümser gibi yukarıdan aşağıya bakar) : Senin gibi! (Bir çeşit tiksintiyle:) Hayır, hayır, hayır!..

UTNAPIŞTİM (üzgün) : Bu sana Tanrıların en büyük darbesi Gilgameş, istediğin ölümsüz bir yaşam değil miydi?

GILGAMES (kıvrılarak) : Ölümsüz bir yaşam mı dedin? Ölümsüz bir yaşam ha?

UTNAPIŞTİM (üzgün) : Evet ölümsüz bir yaşam. Ama bilmem nasıl söyleyeyim Gilgameş.

GILGAMES (isyancı kadar korkunç bir sesle) : Söyleme istemiyorum! (İştar'ı hatırlar.) İştar!

UTNAPIŞTİM : İştar'a da seni sevmiş olmanın azabını bırak Gilgameş!

GILGAMES : Peki ama ya o? O niçin bıraktı beni?

UTNAPIŞTİM : Sen artık İştar'ın sevdiği Gilgameş değilsin. Şu anda sen zaten korkunç bir hayalden başka bir şey değilsin. Yüzünü, çizgilerini, kaybetmiş, korkunç bir hayal!

(Gilgameş ürpertiler içinde elini yüzünde dolaştırır ve acıyla bağırır.)

UTNAPIŞTİM : Ah, Gilgameş, ölümsüz bir güzelliği kucaklamak ne haddine! Tanrılar sana bu kadar gösterişli bir ölümü reva görürler miydi hiç!

GILGAMES (boş göklerde aranır gibi) : Şamaş, Şamaş, babacığım!..

UTNAPIŞTİM (üzgün) : Çok geç. O bile tanıyamaz seni!

GILGAMES (az yana döner, yüzüne karanlık bir gölge düşmekte ve yüzünü çizgilerini gizlemektedir) : Öyleyse?

UTNAPIŞTİM : Diz çök ve şükret!

GILGAMES (tokatlar gibi bir sesle) : Hayır!

UTNAPIŞTİM (anlayışlı) : Zaten biliyordum. Tanrılara benim gibi bir köle çok bile Gilgameş! Ne yapınlar seni.

GILGAMES (lavranarak) : Ama bu çok korkunç Utnapiştim, bu çok korkunç.

UTNAPIŞTİM : Korkunç olan ne?

GILGAMES : Yaşamak. Engidu'suz yaşamak. İştar'sız yaşamak, yüzünü, ruhunu yitirmiş olarak yaşamak. Dostsuz, düşmansız yaşamak.

UTNAPIŞTİM : Söylemiştim sana Gilgameş! Bunun bir çeşit tutsaklık olduğunu söylemiştim sana! Şimdi yalnız bir fark var aramızda. Ben ebedi köle, sen ebedi asi... İkimiz de bu kıyıda... Onların içine karışmaksızın...

(Sahne yavaş yavaş kararıırken Gilgameş'in dindik ebedi asi gölgesiyle Utnapiştim'in dize gelmiş ebedi köle gölgesi yan yana ve fona düşer.)

PERDE